



## Večji prodajni napor v letu 1983

V Jugoslaviji bo Iskra prodala letos predvidoma za 21 milijard dinarjev. Prodajni načrt za prihodnje leto je 24 milijard dinarjev. Od te vsote bomo prek lastne trgovske mreže prodali za 4,8 milijarde dinarjev, prek trgovskih organizacij za 7,2 ter končnim kupcem za 12 milijard dinarjev.

»Prepričani smo, da bo Iskra Commerce v prihodnjem letu uspelo izpolniti prodajni načrt, res pa je, da bo treba za to vložiti še večje prodajne napore.

Največje probleme pričakujemo zaradi manjše kupne moči prebivalcev — izjema je Vojvodina —, pomanjkanja likvidnih sredstev, desortiranosti blagovnih fondov in pa težav, s katerimi se bo gotovo prihodnje leto še kako srečevala Iskrina proizvodnja.

»To je zgoščena ugotovitev konference direktorjev Iskrinih predstavništva, ki je bila te dni v Ljubljani, namenjena pa je bila preučevanju odnosov s trgovskimi organizacijami, prodajnim ocenam v prihodnjem letu in še nekaterim drugim vprašanjem.

V uvodu je Stanko Klemenčič-Saržin seznanil direktorje z aneksom k obstoječemu Samoupravnemu sporazumu o urejanju blagovnih razmerij

Iskre z jugoslovanskimi trgovskimi organizacijami. Gre za samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju, ki naj bi urejal, oz. dopolnjeval tista poglavja, ki v dosedanjem sporazumu niso v skladu z zakonodajo. Predvsem gre za obveznosti v medsebojnih razmerjih, za delitev proizvodnih in trgovskih dejavnosti, torej za specializacijo, nadalje govori o cenah, katere naj bi enotno urejali v vsej Jugoslaviji, samoupravni sporazum pa konkretno opredeljuje tudi osem področij skupnih rizikov.

Dokument je prav zdaj prišel iz tiskarne. S trgovskimi organizacijami ga bomo podpisovali nekako v prihodnjih 14 dneh, celotna akcija pa mora biti zaključena do 15. januarja. Samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju bomo podpisovali hkrati s planom za prihodnje leto.

Bistvena prednost in novost tega samoupravnega sporazuma v primerjavi z obstoječim je ta, da izpostavlja konkretne subjekte in bo tako vsaka trgovska organizacija podpisovala sporazum samo z določenimi temeljnimi organizacijami, ne pa pavšalno z vsemi.

V nadaljevanju konference direktorjev predstavništva Iskre Commerce v Jugoslaviji — zbrali so se vsi — je tekla beseda o prodaji na domače tržišče v prihodnjem letu. Letos bo Iskra v Jugoslaviji prodala za 21 milijard dinarjev in svoj plan izpolnila 99%. Prihodnje leto bomo prodali za 15% več, to je za 24 milijard dinarjev. Gre seveda za nove dinarje. Od tega bo za končne kupce namenjena polovica, za 7,2 milijard dinarjev bomo posredovali izdelkov trgovskim organizacijam, prek lastnih industrijskih prodajal pa bomo prodali za 4,8 milijard dinarjev.

Konference so se udeležili tudi direktorji komercialnih, oz. prodajnih področnih Iskrinih delovnih organizacij. Ocenili so, da bodo imele Iskrine tovarne gotovo največ problemov v letu 1983 s preskrbljenostjo z reprodukcijskimi materiali. Težave si obetajo zlasti v Kondenzatorjih, kjer prodajnega plana sploh še niso določili pa v Kiberneti, predvsem v Stikalih in v Otočah, v hišni telefoniji in še v nekaterih drugih blagovnih skupinah.

Konference se je udeležil tudi glavni direktor Iskre Commerce Simon Primožič. V priložnostnem nagovoru ob zaključku konference je poudaril, da mora Iskra Commerce še dosti bolj zavzeto delati na področju tržništva, direktorjem predstavništva pa je med drugim tudi oral trenuten in načrtovani položaj v celotni Iskri Commerce.

Lado Drobež

## Uspela izvozna akcija TOZD Vega



Večstopenjsko preverjanje kakovosti v Vegi.

Iskrina tovarna optičnih in steklopihaških naprav Vega iz Ljubljane je minulo soboto odposlala zahodnonemškemu kupcu firmi Demonux 4.000 grafoskopov. Novica niti ne bi bila tako

Na proslavi Dneva JLA,

## Borci so proslavili dan JLA

V torek, 21. decembra so se na proslavi dneva Jugoslovanske ljudske armade srečali borci Aktiva ZB SOZD Iskra. Na proslavi je zapel Koroški akademski nonet. Borcem je spregovoril namestnik predsednika Aktiva ZB Iskra Ljubo Tori. Proslava je izžvenela v duhu spominov na tradicije NOB in s pogledom v današnji družbenopolitični trenutek.

Podpredsednik Ljubo Tori je v svojem govoru dejal, da je današnji družbenopolitični trenutek tak, da zahteva maksimalno dejavnost vseh zaposlenih, tako resno in aganzirano, kot so se borili naši borci v NOB. Skozi najtežji čas naše zgodovine so šli s tveganjem, a niso tvegali le nekaj, ampak vse — celo življenje.

Danes pa imajo borci za svojo največjo nalogo, da opozorijo Iskro in vso našo družbo na resnost položaja, v katerem mora vsakdo prispevati svoj delež dela odgovorno, kvalitetno in požrtvovalno, kot zahteva čas. To je naša življenjska naloga, družbenopolitičen cilj, ki ne pozna alternativ. Moramo se izkupati iz gospodarskih težav, saj sredstva in možnosti imamo, celo več, kot leta 1945, ko smo začeli obnavljati porušeno domovino. Daleč več možnosti je. Ob tem pa borci vprašujejo po odgovornosti, družbeni in čisto konkretni, da je prišlo do take zaostritve v gospodarstvu naše države. Tudi Iskra mora najti odgovor na vprašanje o odgovornosti, kajti tudi v Iskri bi lahko bilo marsikaj bolje in drugače.

Koroški akademski nonet je zapel več borbenih pesmi ob spremljavi harmonike in ob zelo smiselni besedni povezavi. Recitator in pevci so nas povedli v partizanski boj, med slovenske delavce in in na naša polja.

Sledilo je srečanje borcev, ki niso iskali besed ob srečanjih. Stiski rok in veseli vzkliki so kazali, da se srečujejo stari tovariši — borci.

Proslave Aktiva Zveze borcev Iskre so se udeležili tudi taborniki iz ograda Bičkova skala za Bežigradom. Čestitali so borcem za praznik JLA, jim zaželeli srečno novo leto in se jim zahvalili za plodno sodelovanje v letošnjem letu. Taborniki so povabili borce na partizanski pohod v Dražgoše, kar so borci radi sprejeli.

FY



Podpredsednik Ljubo Tori.

## Kitajska delegacija v Telematiki



V četrtek, 16. decembra je Iskra obiskala strokovna delegacija ministrstva za elektroniko LR Kitajske. Vodil jo je šef oddelka v ministrstvu za elektroniko Cui Honghang, z njim pa so prispeli tudi predstavniki kitajske tovarne Hong Ming.

Kitajska delegacija je v Iskro Telematiko na Labore prispela v spremstvu Marcela Božiča iz Iskre Commerce, tu pa jo je sprejel namestnik glavnega direktorja Telematike Alfonz Medved s sodelavci. V sejni sobi TOZD ATC so si gostje ogledali film o telefonski centrali Metaconta 10 C in se seznanili s proizvodno in poslovno dejavnostjo Telematike. Nato so jim predstavniki Iskre razkazali proizvodnjo telekomunikacij.

nenavadna, če Vega ne bi dobila tako velikega naročila šele pred poldrugim mesecem.

Od takrat naprej so ob soglasni podpori vseh 400 zaposlenih uvedli 10-urni delavnik. Delali so tudi vse sobote in nedelje, prav tako pa tudi med prazniki ob dnevu republike. Za delo so poprijeli vsi — od tistih v redni proizvodnji, do administracije. Se ve: ko so zvedeli za akcijo, so se v svoj nekdanji kolektiv vrnili mnogi že upokojeni »Vegovci« ter s tem pripomogli k pravočasni realizaciji naročila.

Uspeh tega Iskrinega kolektiva je še toliko večji, kajti do konca leta niso računali na tako obsežno naročilo in niso imeli zadostnih količin repromaterialov. Zaradi prekratkega roka jim je delno priskočil na pomoč tudi zahodnonemški kupec (poseben vtikač, pretikalo), izkazala pa se je tudi carinska služba in »zamižala na eno oko« ter Vegi brez dolgotrajnih administrativ-

nih postopkov omogočila takojšen uvoz.

Do konca leta bo TOZD Vega izvozila še 2.000 grafoskopov, skupno pa letos v Zvezno republiko Nemčijo 8.000 kosov. Za prihodnje leto računajo še na večji izvoz, zlasti novega grafoskopa A5, za katerega že imajo večje naročilo. Skupno bo letos Vega izvozila za 3,2 milijone dolarjev svojih izdelkov, od tega za poldrugi milijon dolarjev grafoskopov. Za prihodnje leto načrtuje izvoz v višini 5,1 milijonov dolarjev.

Ob zaključku uspele izvozne akcije smo direktorja Vege Lovra Močnika zaprosili za krajšo izjavo. Tole je dejal: »Uspešen zaključek je plod dela vseh delavcev v Vegi, rad pa bi pohvalil tudi vodjo sektorja za trženje z Zvezno republiko Nemčijo v Iskri Commerce Alfreda Breclja in izvozno komercialistko v tem sektorju Ireno Barlič.«

Lado Drobež

## S KADROVSKEGA POSVETOVANJA V ŠKOFJI LOKI

### ZNANJE + KADRI = NAPREDEK

Gotovo je ena izmed pomembnih tem zadnjega obdobja v SOZD Iskra prestrukturiranje proizvodnje. Seveda pa lahko prestrukturiramo proizvodnjo samo s kadri, ki bodo sposobni upravljati z moderno tehnologijo. Tega so se zavedali tudi udeleženci 2. kadrovskega posvetovanja, ki je bilo organizirano 15. in 16. t.m. v Škofji Loki. V referatih so bila načeta pomembna vprašanja, ki bistveno vplivajo na nadaljnji razvoj SOZD Iskra in ne-le kadrovske služb v delovnih organizacijah.

Že v referatu Miloša Kobeta z naslovom »Usposobljenost kadrov kot pogoj za osvojitve novih tehnologij« smo jasno zaznali, da si novih tehnologij, ki so pogoj za naš življenjski utrip jutri, ni mogoče zamisliti, če ne bomo usposobili tudi novih kadrov. Ta izhodiščna ugotovitev je pomembna tako, da jo je Miloš Kobe podprl celo z reko: »Kdor se ne bo izobraževal, naj ne dela.«

Miselnost, da je izobraževanje torej pogoj tudi za to, da bomo še naprej lahko ostali v mednarodni delitvi dela pa mora biti v Iskri sprejeta na vseh ravneh.

Seveda pa te naloge ne bo mogoče izvesti brez ustrezne organiziranosti in vloge kadrovske službe. Vsekakor je ugotovitev Iva Baniča, da je kadrovska funkcija ena izmed treh ključnih poslovnih funkcij, ki predstavlja nadaljnji razvoj Iskre, izžvenela v resno opozorilo, da za dosego tega cilja moramo dopolniti tudi naše akte tako, da bi lahko potrebne kadre izobraževali in da bi, po drugi strani naloge s področja izobraževanja lažje izpolnjevali. V zvezi s tem je potrebno izdelati konkretne programe kadrovskega prestrukturiranja, saj šele potem lahko govorimo tudi o programskem prestrukturiranju v skladu s tehnološkimi spremembami v Iskri v naslednjem obdobju in do leta 2000.

Skladno s prednostnimi projekti in nalogami zaenkrat v Iskri nismo v zadostni meri pri združevanju dela in sredstev upoštevali tudi združevanja znanja, zato je treba prav znanju v naslednjem obdobju posvetiti več pozornosti, saj je prav od znanja odvisno, ali bomo presegli sedanjo raven in dosegli sinergijske učinke. Le tako bomo lahko uspešnejši in se ne bomo tako kot pogosto sedaj, lotevali zahtevnih nalog s premalo znanja in s kadri, ki ne ustrezajo povsem.

Te ugotovitve so izžvenele v konkreten predlog. Poleg določb v aktih je treba v še večji meri izdelati predlog možnosti za sklepanja delnih delovnih razmerij. Na ta način bi vsaj v prehodnem obdobju lahko črpali znanje, ki ga v SOZD Iskra združujemo in le tako bi bili kadri z vrhunskim znanjem v večji meri fleksibilni kot doslej.

V prispevkih in v razpravi je kot osrednja misel izžvenela pozornost nalogam na področju izobraževanja in sicer v celoti, kot jih predvideva sistem izobraževanja v širši delovni skupnosti in tudi izobraževanja znotraj delovnih organizacij. Seveda bo za zadovoljitev izobraževanja, zadostnega za prestrukturiranje proizvodnje, pogoj zagotoviti potrebna sredstva — zato pa bo potrebno aktivneje izločiti potrebna sredstva za izobraževanje, morda na način, kakšen velja na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti. To pomeni, da bi bilo potrebno ta sredstva načrtovati tako v kratkoročnih kot srednjeročnih planih, potrebno pa bi bilo načrtovati tudi rast teh trendov v skladu s potrebami.

V zvezi s problematiko kadrov in njihovega razvoja pa nehoti zadenemo tudi ob socialni sklop vprašanj, saj je treba upoštevati izhodišče, da je zdravje (tako fiziološko, kot psihološko in socialno stanje) pogoj za večjo produktivnost, za večje in inventivnejše delo in s tem tudi za naš razvoj.

Vsekakor naj bi akciji, ki bo sledila kadrovskemu posvetovanju, vso podporo ponudil tudi sindikat, ki naj bi sprejel akcijski program, v ta program pa naj bi vsekakor šodila podobna srečanja na ravneh delovnih organizacij na to temo v najbližji bodočnosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

## Iskrina interna banka opravičila svoj obstoj

To pot je bil obisk predstavnikov DPO in poslovnih organov SOZD Iskra namenjen naši DO skupnega pomena Iskra banki. Iskra banko so obiskali Janez Kern, Pavle Gantar, Janja Žlebnik, Tone Orožim in Miloš Pavlica. Iz Iskra banke pa so v razgovoru sodelovali Fabio Škopac, Ema Hrovatič Tibor Šimonka in Janez Vipotnik.

Direktor Iskra banke Fabio Škopac je prisotne najprej seznanil z delovno organizacijo. Povedal je, da je banka svoje delovanje začela 1981. leta s sedemnajstimi delavci. Le-ti so prišli: 9 iz Iskre Commerce, 7 iz SOZD in 1 iz IEZE. Z razširitvijo svojega poslovanja pa je banka širila tudi svojo kadrovske zasedbo. Tako sedaj zaposluje kar 42

teto, zato pa bo potrebno premostiti še nekaj ovir, med drugim urediti delovne prostore, ki doslej niso bili ustrezni, treba bo skleniti srednjeročni plan delovanja banke in spremljati celotno likvidnost Iskre. Vse predloge pa bo potrebno tudi ustrezno strokovno obdelati. Urediti bo potrebno tudi odnose s temeljnimi organizacijami ter komuni-



Med razgovori v Iskra banki.

ljudi, od tega deset z višjo in visoko izobrazbo. Prednost kolektiva Iskra banke je predvsem v tem, da je zelo mlad.

Banka se je na začetku ukvarjala predvsem z združevanjem sredstev za prioritete investicije in za druge kreditne obveznosti. Leta 1981 je bilanca pokazala 1,35 milijard dinarjev plašmana združenih sredstev, že konec istega leta pa je višina teh sredstev znašala že 660 milijard. Konec leta 1982 pa bodo sredstva, ki se pretakajo skozi Iskra banko znašala kar 13 milijard aktive Iskra banke. Od tega 35% tvorijo sredstva, ki jih združujemo znotraj Iskre, ali kratkoročni krediti Iskre in prioritete investicije, vse drugo pa so najeti in posredovani krediti. Banka vodi tudi vsa devizna sredstva TOZD Iskre, ukvarja pa se še tudi z najemanjem kreditov za premoščanje izvoznih terjatev, najemanjem investicijskih kreditov za prioritete Iskrine investicije, jamči za vsa sredstva, za Iskra banko pa jamčijo vse TOZD, SOZD Iskra neomejeno solidarno.

S spremembo zakona pa bo Iskra banka pričela urejati se poravnava medsebojnih terjatev TOZD brezgotovinskega prometa, s čimer se bo v veliki meri izboljšala likvidnost temeljnih organizacij, zato potrebuje samo še dovoljenje SDK in potreben sporazum.

V Iskra banki menijo, da je že napočil čas, ko mora kvantiteta preiti v kvali-

prek svojih mehanizmov omogočila pretok likvidnostnih sredstev, kar pomeni, da so temeljne organizacije dobile vsaj tista sredstva, ki so jim bila najbolj nujno potrebna.

Banka razpolaga s 3 milijardami prostih likvidnostnih sredstev, ki se iz suficitarnih pretakajo v deficitarne temeljne organizacije in ki pomagajo, da deficitarne, temeljne organizacije zaradi trenutnih likvidnostnih težav nimajo motenj, še več, zaradi nelikvidnosti ni v preteklem letu v Iskri stala nobena Iskra banka ne bi bilo mogoče.

Vloga Iskra banke pa je zelo pomembna tudi nasproti drugim finančnim organizacijam, saj s pridobitvijo neomejene solidarnostne odgovornosti kreditorjem daje jamstvo z manjšim tveganjem. Na področju investicijske dejavnosti se Iskra banka vključuje tako, da se sredstva disciplinirano in ažurno združujejo, od tod pa se financirajo prioriteten projekti Iskre.

V nadaljevanju so se navzoči pogovorili še o tem, kako naj bi Iskra banka sodelovala v reprodukciji TOZD z navesti o načinu reševanja zadev v zvezi s financiranjem reprodukcije, spregovorili pa so še o zadevah s področja obratnih sredstev, zavarovanja plačil med uporabniki in o zaostritvi zagotavljanja sredstev za zagotavljanje sanacijskih programov znotraj Iskre ter o predlogu povečevanja rezervnega sklada. Pri tem so poudarili, da je naloga in cilj Iskra banke upravljati s sredstvi ter utrjevati finančno funkcijo delovnih organizacij (funkcije združevanja sredstev.)

Zgleden primer medsebojnega solidarnega pokritja in financiranja pa je, kot so menili, primer Mikroelektronike. Ob koncu pogovora je stekla beseda še o upravnem organu banke: zboru banke, ki ima za osnovno funkcijo predvsem sprejemanje osnovnih temeljnih aktov, potrjevanje periodičnih in zaključnih računov.

Predsednik KOS SOZD Iskra je ob koncu pogovora ugotovil, da so taka srečanja koristna za obe strani, saj je to odlična oblika delovnega povezovanja, vključevanja političnih struktur v gospodarsko poslovanje banke, po drugi strani pa delavci Iskra banke ob takih delovnih obiskih živo čutijo tesno povezanost s celotno Iskro.

MO

## Iz predloga resolucije o politiki družbenogospodarskega razvoja SR Slovenije v letu 1983

Ključne naloge razvoja v 1983. letu, ki izhajajo iz sprememb in dopolnitev planskih dokumentov v SR Sloveniji ter izhodišč dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije so: širše vključevanje v mednarodno menjavo s povečanjem izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje z namenom, zagotoviti zunanjo likvidnost in omogočiti nadaljnjo gospodarsko rast.

S povečanjem izvoza in deviznega priliva s konvertibilnega področja ter gospodarniško porabo deviz bomo izboljševali razmerja v menjavi s tujino ter v neposrednih dohodkovnih in proizvodnih povezavah organizacij združenega dela uresničevali vzajemnost pri zagotavljanju zunanje likvidnosti Jugoslavije;

Uskladitev porabe z dejansko razpoložljivimi sredstvi in blagovnimi skladi, krepitev akumulativne sposobnosti združenega dela in zaostritev finančne discipline, kar bo zmanjševalo inflacijske pritiske in prispevalo k nadaljnji krepitvi izvozne ponudbe;

Učinkovitejše gospodarjenje, večje varčevanje pri proizvodnji in porabi, boljše delo, izkoriščanje delovnega časa in proizvodnih zmogljivosti ter zaostritev odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in za uresničevanje dogovorjenih nalog.

S povečanimi prizadevanji in odgovornostjo v vseh okoljih bo ob pravočasnih ukrepih gospodarske politike v 1983. letu možno doseči naslednje materialne okvire:

— rast družbenega proizvoda za okoli 1,5%, rast industrijske proizvodnje za 1,5% in kmetijske proizvodnje za okoli 4%;

— v okviru politike produktivnega zaposlovanja povečanje zaposlenih za okoli 8500 delavcev, oz. 1%. Tako se bo na izpraznjenih in novih delovnih mestih skupaj zaposlilo okoli 25 tisoč delavcev, med njimi tudi večje število delavcev iz organizacij združenega dela, ki poslujejo v zmanjšanem obsegu, ali z izgubami in se bodo morali usposobiti za nova dela in naloge;

— ohranjanje investicij v osnovna sredstva gospodarstva na ravni, doseženi v 1982. letu;

— rast sredstev za osebne dohodke, skupno in splošno porabo v republikah, vključno s sredstvi za zagotavljanje obveznosti invalidsko-pokojniškega zavarovanja in starostnega zavarovanja kmetov ter obveznosti do drugih republik in pokrajin, bo v globalu zaostajala za rastjo dohodka za 40%;

— rast sredstev za neto osebne dohodke v globalu za polovico počasneje od rasti dohodka in za 40% za rastjo čistega dohodka. V tem okviru se bodo osebni dohodki nominalno povečevali samo v odvisnosti od doseženih in izkazanih delovnih rezultatov;

— zaostajanje rasti sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb, ki se združujejo v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti v odnosih svobodne menjave dela (razen sredstev skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja in starostnega zavarovanja kmetov) v globalu za polovico za rastjo dohodka;

— rast sredstev za zadovoljevanje splošnih potreb v SR Sloveniji (neto republiški proračun in proračuni občin) do 10,7% v mestu Maribor pa za 14%. Za zagotavljanje dodatnih proračunskih obveznosti do drugih republik in pokrajin in najnujnejšo modernizacijo organov za notranje zadeve bomo morali dodatno zagotoviti 510 milijonov din.

Sklepna misel je bila, da smo bili s predavanjem vsi izredno zadovoljni. Zato že razmišljamo o možnostih za podobna izobraževanja, konkretno po posameznih programih. Gre torej za to,

da si bogatimo znanje. Da so naše želje upravičene, dovolj nazorno pove odziv, številno delavcev iz omenjenih temeljnih organizacij, ki so predavanju prisostvovali. Venčeslav Kitak

### PROBLEMSKA KONFERENCA ZSMS O REŠEVANJU STANOVANJSKE PROBLEMATIKE MLADIH:

#### Sklic prestavljen!

Sklep nedavne volilno programske konference ZSMS SOZD Iskra je bil, da je treba v roku štirinajstih dni sklicati problemsko konferenco, na kateri bi opredelili in razčistili poglede in stališča mladine o reševanju stanovanjskih problemov.

Takrat ugotovljeni vzroki za neodložljiv sklic konference pa so se po preverjanju izkazali za odložljive, tako da smo pridobili nekaj časa za kvalitetnejšo pripravo konference. Tak je tudi sklep komisije za pripravo problemskega sestanka, ki je predvideno vsebinsko konferenco že obravnavala. Komisija je pripravila tudi vprašalnik, ki ga v teh dneh razpošiljajo vsem OO ZSMS, te pa naj ga komisiji izpolnjenega vrnejo najkasneje do 17. januarja 1983.

Problemsko konferenco o reševanju stanovanjskih težav mladih bomo pripravili v okviru delovnega posvetovanja KS ZSMS SOZD Iskra predvidoma februarja 1983.

ĐEVO KERIC

### ISKRA—AVTOMATIKA

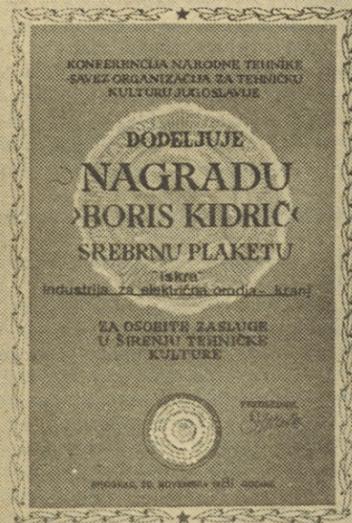
#### Strokovno predavanje

V TOZD Sestavni deli in delovna sredstva smo se odločili, da pripravimo krajše strokovno predavanje na temo — Seznanitev z obstoječimi obdelavami v TOZD Center za avtomatsko obdelavo podatkov, ki naj bi bil namenjen poslovnim organom, vodjem sektorjev in služb ter organizatorjem v TOZD Sestavni deli, TOZD Naprave za energetiko, TOZD Stikalni elementi in TOZD Releji.

Direktor TOZD Center za avtomatsko obdelavo podatkov, Darinka Ferjančič — Stiglic je našo pobudo izredno ugodno sprejela. Dogovorili smo se, da bo predavanje v četrtek, 2. t.m. v sejni sobi na Savski c. 3. Hkrati naj bi podrobnejša predstavitev, ki naj bi jo pripravili predstavniki Centra, izhajala izključno z vidika uporabnikov.

Po uvodnih besedah poslovnega organa TOZD Sestavni deli in delovna sredstva, Rudija Pirca in direktorice Stigliceve, smo se seznanili z načinom uporabe avtomatske obdelave podatkov za obračun skladišč, obračun osebnih dohodkov in osnovnih sredstev, fakturiranje itd. ter za podrobno razlago vseh izhodnih informacij omenjenih obdelav. Po predavanju se je razvila tudi živahna razprava — vprašanja in ugotovitve.

## Za DO ERO priznanje Zveze organizacij za tehnično kulturo SRS



Za večletno uspešno sodelovanje z Zvezo organizacij za tehnično kulturo SRS, je le-ta predlagala Konferenci narodne tehnike, to je Zvezi organizacij za tehnično kulturo Jugoslavije, da se Iskri, Industriji za električna orodja iz Kranja, podeli zvezno nagrado — srebrno plaketo »Boris Kidrič« — za posebne zasluge v širjenju tehnične kulture. Predsednik ZOTK SRS, Boris Bavdek, je nagrado izročil direktorju DO ERO, dipl. ing. Jožetu Zalevalu ter se zahvalil za izkazano priznanje. Poudaril je, da nas to priznanje obvezuje, da bomo tudi v bodoče enako, ali še bolj uspešno sodelovali s to organizacijo ter na ta način pripomogli k uspešnemu delovanju Narodne tehnike in k zviševanju tehnične kulture v Sloveniji in vseh Jugoslaviji.

## ZNANJE + KADRI = NAPREDEK

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če se bomo naloge lotili tako, se bo na tem področju marsikaj premaknilo, s tem pa bomo bliže zelenemu razvoju in, ne nazadnje, socialni varnosti vsakogar izmed nas, ki delo združujemo v velikem Iskrinem organizmu.

IZJAVE

Neposredno po zaključku posvetovanja smo se s kratkim vprašanjem o vtisih obrnili na nekatere udeležence posvetovanja. Povedali so nam: **Janez Majer, Telematika:** »Vsekakor je najmočnejši vtis, da je letošnje posvetovanje organizirano mnogo bolje kot lansko. Tu mislim ne-le na pravočasno razpošiljanje materialov, s čimer je zagotovljena večja možnost za vključevanje v razpravo, ampak tudi izvedba samega posvetovanja. Motilo me je le, da se razprava ni pojavljala za vsako temo in morda še to, da bi se posvetovanja poleg kadrovskih delavcev moralo udeležiti več delavcev s področja razvojnih in poslovnih dejavnosti.

Že uvodne teme posvetovanja so namreč pokazale na težo kadrovske problematike v programski, oz. najširši poslovni usmeritvi Iskre v dolgoročnem obdobju. Seveda pa prestrukturiranje ne more teči le znotraj kadrovskih služb, marveč znotraj vseh drugih funkcij. Postopno bomo morali te naloge izvajati vsi (čeprav morda nismo že tudi doslej izkoristili vseh možnosti — npr. izobraževanja iz dela (čeprav imao to v akh lep zapisano). Pa še nekaj bi morda dodal: ob kadrovskem prestrukturiranju vse premalo mislimo na motivacijo delavcev, ki naj bi se izobraževali. Seveda pa bo za prestrukturiranje kadrov najprej potrebno izdelati natančen program novih tehnologij, le tako bomo namreč lahko izobraževali prave kadre.

**Aljz Kleindinst, DO Avtomatika:** »Oblika teamskega dela na področju kadrovske dejavnosti v okviru SOZD Iskra se pojavlja že nekaj let. Do intenzivnega sodelovanja in dogovarjanja pa je na tem področju prišlo šele v zadnjem času. Tako na področju strokovne, kot tudi akcijske izvedbe nalog, ki jih kadrovski delavci moramo izvesti, se stvari premikajo šele v tem zadnjem obdobju. To skupno delo se izraža tudi v poglobljenem strokovnem delu in enotni akciji, ki je potrebna pri izvedbi nalog na področju skupnega dogovarjanja kadrovske politike v okviru SOZD Iskra. To delo se odraža predvsem prek kadrovskega kolegija v okviru SOZD, ki je koordinator vseh aktivnosti kadrovske dejavnosti.

Kot posebna oblika dela in koordinacije kadrovske dejavnosti so ta posvetovanja kadrovskih delavcev prav gotovo izrednega pomena, saj je napr. rezultat prvega posvetovanja samoupravnega sporazuma o kadrovski politiki SOZD.

Vsebinska teha posvetovanj služi predvsem izmenjavi izkušenj in dosežkov s posameznimi področji kadrovskih dejavnosti med delovnimi organizacijami in tudi kot dogovor za skupno akcijo pri načrtovanju in programiranju razvoja kadrovske dejavnosti, ki postaja vedno bolj pomemben in odločujoč faktor za izvajanje poslovne politike posameznih delovnih organizacij, oz. DO kot celote. Akcijo za organiziranje skupnih izhodišč in usmeritev kadrovske dejavnosti je sprožilo prvo posvetovanje, sedanje, drugo, pa si je kot osnovni cilj postavilo načrtovanje in nadaljnji razvoj in programiranje kadrov in kadrovskih dejavnosti s ciljem pripraviti projekcijo kadrov do leta 2000.

Sama organizacija poteka posvetovanja je bila res dobra, pokazala pa je potrebo po nadaljnjem razvoju kadrov in izobraževanja za kontinuiran razvoj Iskre kot celote.

Seveda pa vsega tega ne bomo mogli doseči, če ne bomo tudi na kadrovskem področju začeli spremljati in optimirati kadrovske strukture s pomočjo računalniške tehnike.

Mara Ovsenk

## Do povezav le s svobodno menjavo dela

V torek, 21. 12., je bil v Iskrini poslovni stolpnici v Ljubljani kolegij sekretarjev DO SOZD Iskra. Na seji so najprej poslušali poročilo o sprejemanju samoupravnih sporazumov SOZD Iskra s področja delitve po delu. Ugovorili so, da je večina delovnih organizacij sporazum že sprejela, za tiste temeljne organizacije, kjer ti samoupravni sporazumi še niso sprejeti, pa naj bi projektni svet pripravil ustrezno obrazložitev.

Pri poročilu o sprejemanju samoupravnih sporazumov za naše letalo, El Niš, Mikroelektronika in INO mreža so ugotovili, da je samoupravni sporazum o mikroelektroniki sprejet povsod, pri ostalih pa postopek še ni zaključen.

Sekretarji so v nadaljevanju poslušali informacijo o dnevnem redu seje delavskega sveta SOZD Iskre, ki bo v začetku prihodnjega tedna.

V nadaljevanju so sekretarji poročali o tem, kako obravnavajo in sprejemajo akte o delovnih razmerjih, oz. njihovo dopolnitev. Sklenili so, da bodo vse te akte sprejeli najkasneje do 15. januarja.

V zadnji točki so poslušali informacijo o delovnih podlagah za samoupravni sporazum med delovno skupnostjo in TOZD.

Pri informaciji o problemih samoupravne preobrazbe DO v SOZD Iskra pa je Pavle Gantar opozoril, da so družbeni pravobranilci v zadnjem času nekajkrat, kot primer neprimerne organiziranosti, navajali tudi organizacije združenega dela Iskre. Poudaril je, da je treba še naprej nadaljevati proces samoupravne integracije dela in sredstev, temeljna ovira, kot se je pokazalo pa je bila doslej v okrepljenem dualizmu pri odločanju v družbeni reprodukciji. Temeljni samoupravni produktijski odnos, za katerega je karakteristična delavčeva odločilna vloga pri programiranju pogojev dela, odločanja o sredstvih in rezultatih njegovega dela na vseh ravneh, izhajajoč iz družbenega značaja celotnega ustvarjenega dohodka, pogosto ne dobiva priznanja in veljave, kakršna mu gre.

Prav v gospodarsko-ekonomskih pogojih gospodarjenja pa je potrebno doseči višjo produktivnost in ustrezno samoupravno organiziranost, le-to pa bo možno, če bomo delavce pravilno motivirali. V primerih, ko pa delavci nimajo jasne analize razmer, v katerih gospodarijo, se namreč ustvarjajo ugodna tla za razvrednotenje samoupravljanja kot učinkovitega sistema odločanja o pogojih in rezultatih dela tudi v zaostrenih gospodarskih razmerah. Zato je potrebno, da bi uspešno dograjevali samoupravno organiziranost združenega dela, proučiti dosedanje metode in sredstva, ki smo jih za razreševanje odprtih problemov uporabljali.

Opozoril je še, da pogosto znotraj združenega dela formalizirano konstituirajo TOZD in DO, kar pa pomeni coklo samoupravnemu urejanju vsebine družbeno-ekonomskih odnosov in kot posledica tega neaktivnost pri premagovanju težav, ki izvirajo iz vsebine in vloge TOZD ali drugih subjektov združenega dela.

Na sedanji stopnji organiziranosti in tudi obstoječih poslovnih odnosov, ki potekajo na podlagi kupoprodajnih odnosov, ni mogoče urejati medsebojnega poslovnega, proizvodno-tehnološkega in razvojnega prilagajanja, ki mora biti odraz rezultatov dela in medsebojne soodvisnosti v procesu reprodukcije. Zato je širše povezave TOZD treba urediti prek odnosov svobodne menjave dela z delovnimi skupnostmi skupnih služb in drugimi subjekti samoupravnega dogovarjanja v združenem delu.

Mak

## Nov korak v zgodovini telekomunikacij

Pomemben napredek pri proizvodnji in montaži našega elektronskega sistema metaconta 10 CN.

V Zavidovičih, lepem bosanskem kraju, kjer se izliva Krivaja v Bosno, je bil dan državnosti republike Bosne in Hercegovine — 25. novembra velik dan. Tega dne so namreč vključili v javni promet našo elektronsko ATC vrste metaconta 10 CN. S tem bo nekaj tisoč prebivalcev v mestu Zavidoviči in okolici dobilo svoj telefonski priključek in dolgoletne želje se jim uresničujejo.

Staro ATC s komaj 1000 priključki je zamenjala nova z začetno zmogljivostjo 6000 priključkov, od tega 2000 samostojnih in 4000 dvojčkov. Seveda pa to ni končna zmogljivost. Predvidena je postopna razširitev tja do 20.000 priključkov.

Kraj Zavidoviči šteje komaj 15.000 prebivalcev, od tega pa je tod kar 12.000 zaposlenih samo v delovni organizaciji Krivaja. Glede na to, da so na novo vozliščno elektronsko telefonsko centralo vezali kar 4000 telefonskih priključkov za kraj Zavidoviči, od skupnega števila 6000, bo imel torej vsak četrty prebivalec tega kraja svoj telefon. Izredno ugodno evropsko poprečje in čisto nič jugoslovansko.

Delavci TOZD PTT prometa Zavidoviči, na čelu z direktorjem Jusufom Lagundjijom se torej lahko pohvalijo z veliko prizadevnostjo za posodobitev telefonskega prometa in razumevanjem za potrebe svojega kraja.



TOZD TGA, Rateče — V dneh od 16. do 18. decembra so v tovarni gospodinjstkih aparatov iz Reteč pri Škofji Loki pripravili priložnostno novoletno prodajo izdelkov njihovega proizvodnega programa. Naprodaj so bili kavni mlinčki, sušilniki za lase, opekači kruha, različne električne in plinske peči itd. Tako kot je bila široka ponudba blaga prvovrstne, izvozne kakovosti, ni manjkalo niti zanimanja. Že takoj ob deveti uri prvega dne, ko so odprli vrata Kulturnega doma v Retečah, kjer je prodaja potekala, se je pričel »naskok« kupcev, ki ni pojenjal vse do zadnjega dne. Privlačna in pestra ponudba pa še od 10 do 40% nižje cene so pač v današnjem času izjemna redkost, ki je res ne gre prezreti!

promet še metaconte, sicer ne vrste CN, pač pa 10 C v kraju Srebrenici in centrale v krajih Banoviči, Gračanica, Vlasenica in Živinice. V končni stopnji preizkusov pa sta še centrali Lukovac in Srebrenik tako, da bo tranzitno področje z osrednjo centralo v Tuzli kmalu eno najsodobnejših.

Pri vključevanju EATC v Zavidovičih je kranjska Iskra obrnila list v zgo-

celotni nadzor. Pri omenjeni telefonski centrali pa teh popravkov ni več, niti nadzora, vsa dela so opravili monterji.

Vodstvo montažnega oddelka se je tudi odločilo za kombinirano ekipo monterjev. To pot sta sodelovala dva iz Beograda in po eden iz Skopja, Sarajeva in Ljubljane. S tem bodo bodoča montažna dela in preizkušanje lahko potekala kar v republiškem območju, razen v sosednji republiki Hrvaški, ki je nekak otok na »malem morju« Iskrinih ATC.

Tudi v proizvodnem delu je centrala Zavidoviči mejnik. V tovarni telefonskih central na Laborah so namreč prvič v vsej zgodovini metacont izdelali centralo iz povsem domačega materiala. To pomeni dokončno osvojitve celotnega znanja družine metacont, od računalnika do zadnjih komponent, kar je pravzaprav tudi velik uspeh, glede na povsem novo telekomunikacijsko tehnologijo.

Kranjska Telematika tako sedaj uvaža le še nekaj komponent za metaconte, podobno kot jih mora še vedno za sistem crossbar, ker te sestavne elemente pač nihče ne izdeluje doma. Odstotek uvoženih delov metacont se sedaj pokriva s sistemom crossbar. To pa je izrednega pomena za razvoj vrhunске tehnologije in krona prizadevanj za čim manjši uvoz.

Proizvodnja in montaža sistema metacont sta tako položili mojstrski izpit z odličnim uspehom. Poslej bomo lahko trdili, da so telefonske centrale sistema metaconta 10 CN povsem naš sistem.

Marjan Kralj



Naša strokovna ekipa in kolegi iz PTT v centrali v Zavidovičih.

Ob otvoritvi so podelili tudi priznanja. Prejeli sta jih Iskrini TOZD MSO in ATC (v okviru Telematike), od pameznikov pa tovariša Rajko Konjar in Engelbert Ribič.

Vest pa ne bi bila popolna, če ne bi omenili, da so bile na dan republike in dan državnosti BiH vključene v javni

dovini razvoja telekomunikacij in pričela novo poglavje. V Zavidovičih vključena centrala ni prva. Prva vrste SPC (računalniško programirana centrala) sistema CN, je bila lani vključena v Celju. Toda tamkaj so posegli pri montaži, oz. preizkusih še naši razvojniki, ki so skrbeli za manjše popravke in

## Nova predsednica Iskrine mladine: delovno

Čeprav šele 26-letna, je Janja Žlebnik že postala predsednica mladine tako velikega delovnega organizma, kot je to SOZD Iskra. Odgovorna, resna naloga je ni prestrašila, nasprotno, lotila se je z vso delovno zavzetostjo.

V Iskra je prišla kot gimnazijka leta 1977, sedaj pa dela kot samostojna programerka. Takoj se je začela redno seznanjati z mladinsko problematiko, pričela pa je tudi aktivno sodelovati v mladinski organizaciji. Svoje aktivno delo v tej organizaciji je prekinila le, ko je bila službeno v Belgiji, takoj pa, ko se je od tam vrnila, je začela v mladinski organizaciji spet pridno delovati. Sedaj se tega spominja takole:

»Bila sem članica mladinske organizacije, ki je tedaj delala dokaj slabo. Nekaj tudi zaradi velikosti, saj smo bili tedaj tik pred reorganizacijo.«

Zadnje leto pa je v mladinski organizaciji delala zelo požrtvovalno, in sicer, kot pripoveduje sama: »Na področju informiranja, saj sem pripravljala sestavke za naše glasilo, za glasilo Iskra, poročala sem tudi s festivala »Bratstvo in enotnost« v Bosanskem Šabcu, vselej pa sem si prizadevala vzpodbujati tudi svoje tovariše za pisanje in še posebej za lep jezik.

Ukvarjala sem se tudi s kulturo. Ob kulturnih dogodkih smo mladinci sodelovali pri krašenju, dva mladina sva sodelovala v Mesecu kulture na literarnih večerih s svojimi pesmimi, organizirali smo izlet po Dolenjski, ki je bil tudi predvsem kulturno orientiran. Pomemben delež mojega delovanja v preteklosti pa zadene področje družbeno-

ekonomskih odnosov, saj smo se mladinci vključevali v dopolnjevanje samoupravnih sporazumov, prispevali smo pripombe na zakon o delovnih razmerjih in drugih pomembnih aktih. Prav tako smo tudi na področju stanovanjske problematike delovali zavestno in z vso odgovornostjo sama pa sem, kot podpredsednica komisije za družbeni standard, vedno pripravljena prisluhniti potrebam mladih. Sicer pa v naši organizaciji skorajda ni nerešenih stanovanjskih problemov, čeravno je bilo kar 57%prosilcev mladincev, oz. njihova poprečna starost komajda 26 let. Tako mislim, da o nerešenih problemih mladih nemalokrat govorimo pavšalno, premalo pa gledamo, kako v resnici tudi mladi s prizadevanjem in razumevanjem okolja vendarle lahko pridejo do stanovanj.«

Ob sprejetju pomembne funkcije nas vendarle zanima, kako se počutite?

»Novo funkcijo sem vsekakor vzela kot resno delovno obveznost. Vedno sem rada delala in česar koli sem se lotila, sem vzela zares. Gotovo me je zato sredina tudi predlagala za to odgovorno funkcijo. Seveda pa sama ne bom mogla narediti kaj prida, če se sredina, v kateri delujem, ne bo vključevala tako kot doslej. Zavedam se namreč, da se v problematiko, tako nas mladih v Iskra, kot v širši slovenski in jugoslovanski družbi, lahko vključujemo le z združenimi močmi. Sama bom svoj delež rada prispevala.«

Kakšne so smernice za delo v vašem mandatnem obdobju?

»Prva naloga je organiziranost mladinskega organizacije uskladiti s statu-

tom. Ta je zelo razvejana, zato je toliko bolj potrebna usklajenost. Pripravljalni seminar moramo imeti do srede februarja, pogovoriti se moramo o stanovanjski problematiki, pripraviti in koordinirati moramo program našega delovanja, s poudarkom na osnovnih organizacijah, šele na podlagi tega programa pa bo koordinacijo lahko naredila tudi delovna organizacija. Nato bo potrebno programe delovnih organizacij uskladiti in probleme reševati po tematskih sklopih in po področjih.

Vsekakor pa se moramo o stvareh in nalogah natančno dogovoriti. Seveda pa se bomo v programu držali splošnih smernic, ki so bile sprejete na XI. kongresu mladine Slovenije in na zveznem kongresu mladine Jugoslavije.

Smernice slovenskega mladinskega kongresa, lahko rečemo, da so radikalne in v redu, le, da so preveč splošne. Tu pa čaka naloga nas.

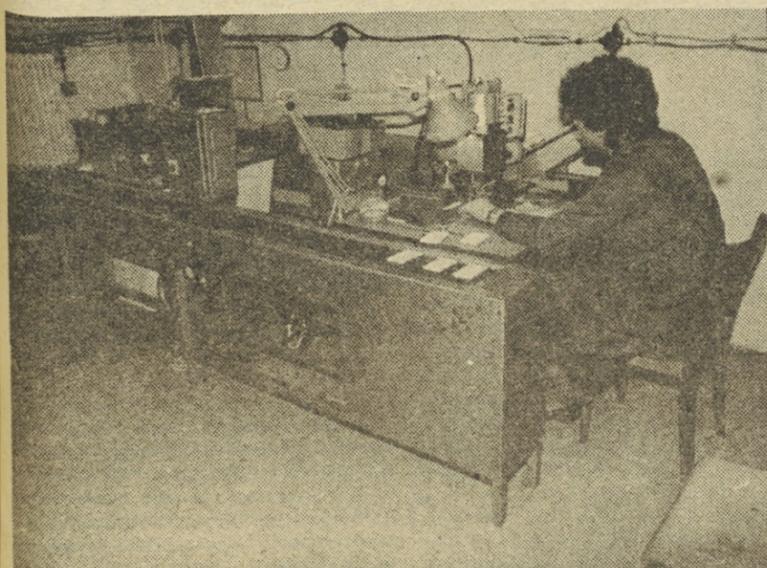
Da bi tej nalogi odgovorili, bomo poskušali vnaprej delati programe za krajša obdobja delovanja, da bi bili tako čim bolj aktualni in bi reševali res najbolj pereče in nujne probleme. To pa, seveda, bomo lahko delali le, če bomo z družbeno-političnimi organizacijami znotraj SOZD Iskra delovali dopolnjevalno.

Na konferenci smo sprejeli tudi sklep, da bomo izvolili operativni organ, ki bo spodbujal sredine, ki ne delujejo dovolj aktivno. Seveda bo v tem smislu treba uskladiti delovanje tudi po delovnih organizacijah.«

Mak



V tednu od 13. do 18. decembra so prodajniki Široke potrošnje pripravili demonstracije gospodinjstkih aparatov v ljubljanski blagovnici Metalke. Da so se v tej veliki trgovski hiši pojavili že tretjič letos ni naključje, saj želi Metalke dvigniti raven ponudbe teh izdelkov in seveda povečati prodajo. Izkušnje iz prejšnjih akcij kažejo, da je odločitev Metalke umestna, saj so prav po zaslugi prikazov uporabnosti Iskrinih strojkov močno povečali prodajo in hkrati poiskali tesnejši stik s proizvodnimi organizacijami. Kako cenijo prizadevanja Iskrinih demonstratorjev, pa nedvomno potrjuje tudi odločitev Metalke, da sama prispeva kar 80% sredstev, potrebnih za izvedbo akcije!



Jože Perko iz TOZD Keramični kondenzatorji je konstruktor avtomatizirane linije za tiskanje in zlaganje elektrod za večslojne kondenzatorje. Na tej liniji se avtomatično tudi zalagajo paketi večslojnih (multilayer) kondenzatorjev. Linija je velika inovacija, ki bo služila proizvodnji v novem programu Iskre v Zužemberku.

# DO Elektrovezve reorganizirana

Eden izmed pogojev za doseganje boljših poslovnih rezultatov DO Elektrovezve je tudi sprememba v organiziranosti TOZD, DSSS in DO. Za izvedbo takšnih organizacijskih sprememb je bil izveden referendum, na katerem so se delavci temeljnih organizacij izrekli za spremembo organiziranosti DO in temeljnih organizacij v njeni sestavi.

Več o spremembah organiziranosti nam je povedal vodja DSSS, Jože Babšek, ob tej priložnosti pa objavljamo nekatere od izjav delavcev iz DO Elektrovezve, ki so jih dali za svoje interno »Glasilo« ter v njih podali svoje mnenje o dosednji organiziranosti oz. nujnih posegih vanjo.

## Jože Babšek, vodja DSSS:

Poenostavitve organizacije in s tem povezano enostavnejše upravljanje DO je bil temeljni cilj predlagateljev. V obstoječi organiziranosti imamo 8 temeljnih organizacij in eno delovno skupnost, v spremenjeni organiziranosti bomo imeli 4 temeljne organizacije in eno delovno skupnost s tem, da za TOZD RRNS, kot eno od teh 4 temeljnih organizacij, še teče postopek organiziranja.

Omenim naj še tudi zmanjševanje medsebojnih poti, ki bodo racionalizirale samoupravno organiziranost DO. V DO bomo imeli zaradi manjšega števila TOZD manj samoupravnih aktov, samoupravni organi bodo izvoljeni od večjega števila delavcev. To nikakor ne pomeni odtujevanje samoupravnega odločanja od delavcev, pač pa zmanjševanje koordinacije med posameznimi subjekti in to spet več angažiranja na poslih, ki so neposredno povezani s proizvodnim procesom.

Organizirali se bomo v skladu s predlogom samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije in temeljnih organizacij v njeni sestavi ter spremembah Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo v štirih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb.

Na ta način bomo zmanjšali število pravnih subjektov na 4, kar bo znatno zmanjšalo medsebojne poti, fiksne stroške upravljanja TOZD, količino dela v administrativnih službah itd.

Za zgled naj povem, da moramo sedaj izdelati 27 periodičnih obračunov, in 9 zaključnih računov (odtod sledijo poročila in analize, ki se multiplicirajo s številom TOZD in DSSS), v spremenjeni organizaciji pa bomo izdelali 15 periodičnih obračunov in 5 zaključnih računov.

Sedaj opravljamo plačilni promet na devetih žiro računih TOZD in DSSS, žiro računom združenih sredstev in prehodnem žiro računom (v vsem uporabljamo 11 žiro računov za dinarski plačilni promet), v spremenjeni organizaciji bomo isti promet opravljali na sedmih žiro računih.

Združevanje temeljnih funkcij poslovnega procesa v večje organizacijske enote bo sprostito intelektualne kapacitete, ki jih bomo preusmerili v ustvarjalne dejavnosti DO.

Vodilne in vodstvene funkcije opravlja 4% vseh zaposlenih, 6% opravlja administrativna dela in naloge, 10% opravlja dela in naloge s področja računovodstva, financ in planiranja. Z zmanjševanjem števila TOZD bomo delo teh 20% zaposlenih ustvarjalneje

usmerili v opravljanje nalog v poslovnem procesu DO.

Mikroorganizacija TOZD in DSSS, ki je v izdelavi, bo izdelana po smernicah sanacijskega načrta in na podlagi določil samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju DO in TOZD.

Vsaka organizacija je živ organizem, zato ne moremo pričakovati neke dolgoročne nespremenljivosti, temveč spreminjanje v taki smeri, kot se spreminja, razvija in dopolnjuje program naše DO.

S to organizacijo moramo doseči možnost hitrega sledenja spremembam, ki jih bodo narekovali tržišče, proizvodni program in razvoj tehnične in tehnološke baze.

Zavedam se, da je to le poskus prikaza tistega, kar lahko pričakujemo po uspešnem referendumu 14.12.1982.

Jože BABŠEK



## Daniilo MOZETIČ, TOZD TEI:

V novi reorganizaciji vidim več prednosti kot slabosti, čeprav so oboje prisotne. Naj jih nekaj kar naštejem: izognili se bomo prevelikim dislokacijam posameznih enot v TOZD ter njihovega prevelikemu številu. Menim tudi, da je smiselno, da horjulska lokacija predstavlja zaključeno enoto.

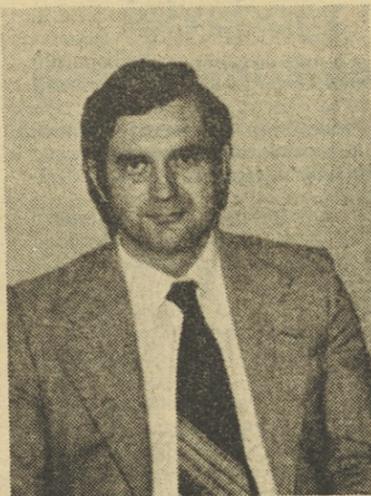
Glede naše RR-enote, želim, da bi bila v predvideni RR-enoti v okviru DSSS, čeprav tudi menim, da bi lahko bila ta skupna RR-enota samostojna TOZD, na kar bo v bodoče, to je v nadaljnjem dograjevanju DO morda zaželeno, saj je tudi v skladu s priporočilom SOZD Iskra. Sicer pa takšno reorganizacijo sprejemam, seveda kot rečeno, da se bo še naprej dograjevala, oz. da bodo nastajajoče pomanjkljivosti tudi sproti odpravljene.

Opozoril bi še, da po svoji programsko—razvojni usmeritvi in proizvodnem programu ne sodimo povsem v DO Elektrovezve in zato poudarjam, da je naš program dovolj zanimiv in perspektiven ter, da mu zato mora biti podana ustrežna veljava.

Dodal bi še, da naš oddelek podpira čimprejšnjo ustanovitev RR-enote v okviru DSSS.

## Vladimir MURKO, TOZD RZ:

Največ problemov v matrično organizirani delovni organizaciji kot je naša, je bilo v napačnem pojmovanju tega, kdo je pristojen in odgovoren za potek enovitega procesa reprodukcije za določen program. Odtod tudi iskanje krivcev za TOZD, ki niso razumele, da za ta enovit proces mora skrbeti nosilec



finalnega programa, od tod so tudi relativni uspehi kot v Horjulu.

Drugi večji problem je v ceni prodanega razvoja in v realnem planiranju časa zanj. Zato mora Sanacijski načrt odpraviti slabosti v deviznem in dinarskem financiranju proizvodnje za tržišče, ki jo zmoremo financirati, tako po kvaliteti, kot po kvantiteti ter jo nato tudi uresničiti.

Prav tako moramo izboljšati delo na razvojnih nalogah in jih prodati po realnih razvojnih stroških. V proizvodnjo moramo uvesti sodobno tehnologijo ob računalniškem vodenju plana, repromateriala, zalog v GPP in meritev ter podatkov kontrole kvalitete v proizvodnji. Večji obseg dejanske proizvodnje TOZD Radio—relejni lahko pričakujemo leta 1984.

Kadrovske slabosti posameznih TOZD v sedanjih organiziranosti bodo žal še ostale. Manjka sodelavcev v GPP tehnologiji. Razvojni delavci bodo morali prevzemati tudi tehnološke naloge. Skupni sinergijski učinki pa bodo sigurno prinesli nove rezultate.

Trenutna naročila domačega trga za program Radijskih zvez so zadovoljiva. Izvoznih naročil ni. Plani izvoza so vezani na IRET, vendar pa nam razpoložljiva devizna sredstva pokrivajo le petmesečno proizvodnjo tega programa. Z demonstracijami pa skušamo poživiti ponudbo na tujih trgih.



## Peter MANOJLOVIČ, TOZD KI:

Izredno težak položaj naše DO zahteva od nas takojšnje ukrepanje. Menim, da smo delavci dokaj enotnega mišljenja, ko ugotovljamo, kako ni povratka v staro stanje in da je predlagana reorganizacija predpogoj za normalizacijo stanja v smislu izboljšanja proizvodnje, boljšega povezovanja med TOZD in skupnimi službami ter sistema vodenja delovne organizacije.

Kot drugi korak reorganizacije bi omenil potrebne kadrovske spremembe, s čimer mislim, da moramo na vodilna mesta izbrati sposobne ljudi, katerim bodo delavci zaupali in, ki bodo znali odpraviti dosedanje napake v organizaciji poslovnih procesov in načrtovanju ter postriti disciplino in odgovornost. Prav tako bomo morali nujno rešiti problem dohodkovnih odnosov in vpeljati sistem nagrajevanja po delu.

Verjetno ne moremo pričakovati hitre normalizacije stanja v DO, čeprav je tudi res, da imamo zelo konjunkturne izdelke za domače tržišče in, da je naša proizvodnja prodana že za nekaj let naprej.

Dejal bi še, da ne smemo prezreti splošni težak gospodarski položaj, ki terja od vseh nas še več naporov in potrpljenja.

## Dimitrij TRPIN, TOZD AIN:

Poskušam biti bolj določen. Ne, kako si zamišljam izvajanje sanacijskega načrta v okviru nove organiziranosti, pač pa, kako si zamišljam spremembe (za marsikoga preobrat), ki so po moje nujne, da v tako brezizhodnem polo-

## Delovni jubilaranti v DO Elektrovezve

V letošnjem letu so praznovali delovne jubileje 30, 20 in 10-letnega dela v SOZD Iskra naslednji delavci:

### 30 let

Jenko Majda, Simončič Maks, Vrabl Radovan, Zadel Peter, Škerl Aleksander, Rakovec Anica, Zajec Jože, Bastaž Božo, Cunk Ivan in Planišček Ljubo

### 20 let

Cerovac Mičo, Tratar Marinka, Bajič Stanislava, Pleško Stanislav, Pleško Pavel, Babnik Saša, Bradeško Alojz, Hribovšek Jurij, Intihar Franc, Kump Rudi, Šušteršič Jožica, Kogovšek Pavel, Peršl Amalija, Sluga Dušan, Kocjančič Tončka, Duh Anica, Brašič Marija, Kajfež Jože, Kogoj Mirko, Lednik Silvester, Mirtič Karol, Potisek Cilka, Pucelj Boris, Stružnik Anica, Šmuc Andrej, Šuln Vanda, Završki Ivan, Gajšek Stanko, Mrzlikar Jože, Trpin Dimitrij, Jazbec Marinka, Žakelj Ivanka

### 10 let

Babšek Jože, Domjanič Marija, Jenko Jelka, Koren Munire, Molk Nevenka, Pukl Alenka, Zupančič Ljudmila, Zvonc Darko, Volčanšek Danica, Zrlič Djuro, Čarman Roman, Kočar Jože, Končan Marija, Margon Terezija, Meglič Franc, Zajc Emil, Čepon Anton, Glogovšek Jože, Mirt Aleksander, Peklaj Dominik, Šut Mirko, Tominec Hilarij, Vojinovič Stanka, Jenko Zinka, Eržen Ivana, Kokalj Cvetka, Slavec Bernard, Kastelic Ivanka, Bajec Janez, Čordič Izeta, Dimić Davorin, Doberlet Marija, Doganoc Milan, Dolinar Cirila, Dular Predrag, Kokol Marjan, Kopljakovič Kati, Malovrh Marija, Marinšek Andrej, Simovič Ivana, Sotiček Stjepan, Spindler Rozika, Vukič Božidar, Sečnik Marija.

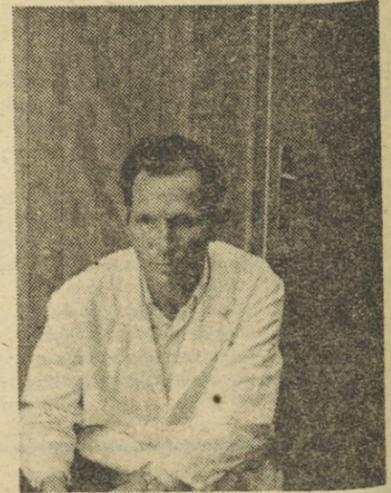
čaju sploh lahko upamo na uspešno prihodnost.

Prvič: znotraj DO morajo veljati enake ekonomske zakonitosti, kot jih priznavajo naši zunanji naročniki. Drugače povedano pomeni to, da ne smemo biti dražji (ne smemo imeti preveliko režijo, oz. skupne službe, ne smemo biti prepočasni...), kot se znamo prodajati.

Drugič: izpeljati moramo nagrajevanje po delu, za kar je potrebna čimboljša informiranost delavcev o vseh dogajanjih, kajti le s tem bomo lahko povežali osebni interes s samoupravnim interesom.

Oboje pomeni — ne iščimo težav toliko izven, ampak več znotraj DO (predvsem v nerešenih osnovah gospodarjenja); ne toliko v organiziranosti, pač pa bolj v ljudeh (zlasti v našem odnosu do dela in samoupravljanja).

Kljub težki nalogi, ki je pred nami sem optimist in menim, da bodo dejavnosti naše TOZD Radio—relejni in na-



vigacijski sistemi doživele pričakovani razmah.

## Srečanje borcev zaščitne enote NOV in POJ s pripadniki TO »Edvard Kardelj-Krištof«

V soboto, 18. decembra je v dvorani Iskre Telematike na Laborah potekalo tradicionalno srečanje borcev zaščitne enote NOV in POS ter pripadnikov enote TO »Edvard Kardelj—Krištof«. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja SRS, občine Kranj in Iskre. Prireditelj je sodila v okvir letošnjega praznovanja dneva JLA.

V uvodnem nagovoru je predsednik skupščine občine Kranj Ivan Cvar pozdravil vse prisotne in spregovoril o mestu Kranju, o njegovi zgodovini in razvoju. Ta razvoj, ki je bil pogojen z revolucijo in žrtvami NOB, je svoj razmah doživel šele po osvoboditvi. Zato

tudi v prihodnjem letu. Delo Iskrašev bo skupaj z delom drugih jugoslovanskih delavcev dokazalo, da se delavsko samoupravljanje lahko potrdi tudi v zaostrenih družbenoekonomskih razmerah.

Član predsedstva SRS Alojz Briški je



Srečanja borcev zaščitne enote NOV in POS in pripadnikov enote TO »Edvard Kardelj—Krištof« so se udeležili tudi slovenski družbenopolitični delavci, med njimi Pepca Kardelj, Alojz Briški in drugi.

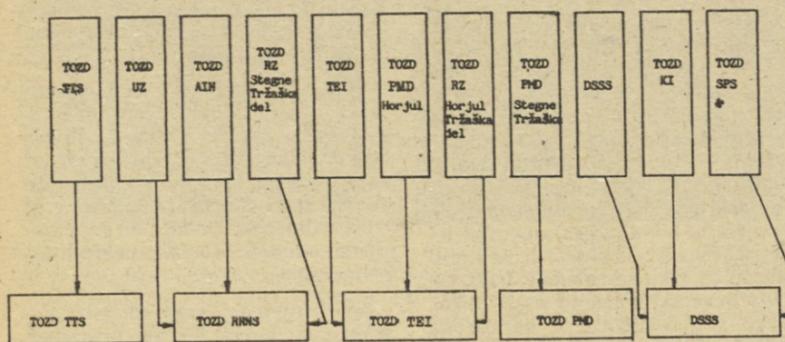
se Kranjčani dobro zavedajo vrednosti čuvanja in pripravljana na obrambo pridobljenega, domovine in svobode, še posebej v času, ko so mednarodni odnosi v svetu zaostreni.

Glavni direktor DO Iskra Telematika Bojan Klemenčič je kot predstavnik Iskre—gostitelja govoril o prizadevanjih delavcev DO Telematika pri izpolnjevanju plana za leto 1982. Glavne delovne naloge so uspešno izpolnjene. Tako in še bolje pa bo treba nadaljevati

podelil odlikovanja enoti »Edvard »Edvard Kardelj—Krištof«. Enota je prejela Orden za vojne zasluge z veliko zvezdo. Veliko plaket obojnih sil in bila proglašena za najboljšo enoto TO SRS v letu 1982. Številni pripadniki enote so dobili še posamična odlikovanja in pohvale.

Enota TO »Edvard Kardelj—Krištof« ima za seboj bogato zgodovino.

(Nadaljevanje na 5. strani)



Skladno s 6. členom točke 4, drugi odstavek, bodo delavci TOZD SPS, sektor Tržaška c. 2, odločili o prerazporeditvi delavcev v TOZD SEM upoštevaje lastne interese in samoupravni sporazum med uporabniki na lokaciji Tržaška c. 2.

# Dokončna oblika Trga revolucije

Ljubljanski Trg revolucije, kjer je nastal pravi center sodobne Ljubljane, s spomenikom revolucije, slovensko Skupščino, Maximarketom, Iskro, Ljubljansko banko in Domom Ivana Cankarja, je dobil s prizidkom Iskrine poslovne stavbe, dokončno podobo. Po dvajset letih je gradnja arhitektonsko in oblikovno zaključena. Tako je prof. Edo Ravnikar, ki je zato dobil letošnjo nagrado AVNOJ, zaključil dvajsetletno prizadevanje, da bi dobila Ljubljana sodoben center, kjer ima Iskra vidno vlogo.

Dvonamenski objekt, kot ima prizidek Iskrinega poslovnega centra uradno ime, je bil zasnovan že pred več kot desetimi leti. V času načrtovanja in snovanja se je zamisel večkrat spremenila. Prvotna zamisel je bila taka, da bi bil prizidek enako velik, kot stolpnica PPC. Meril naj bi 18.000 m<sup>2</sup> po horizontalni in po vertikalni. Zato smo zgradili tudi tako monumentalni vhodni objekt, ki naj bi služil za vhod tako stolpnici, kot tudi prizidku.

Z gradnjo Doma Ivana Cankarja so se načrti močno spremenili. Treba je bilo načrte zožiti in tako smo dobili 4200 m<sup>2</sup> prostora. Tu sta vključena tudi reprezentančna dvorana in bife, ki še nista izgotovljena.

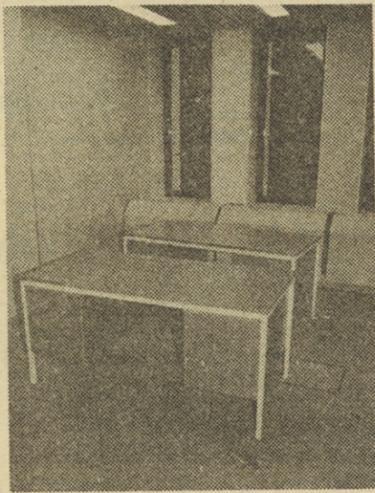
Zaradi nastalega položaja je Iskra zgradila dvonamenski objekt, katerega investitor je bil tudi Dom Ivana Cankarja in bomo objekt oboji tudi uporabljali. Poslovni del, se pravi pisarne in ostalo bo uporabljala Iskra, reprezentančno dvorano in bife pa oboji. Prostor je tako urejen, da se lahko uporabljajo skupni prostori, ali samo iz Iskrinega dela, ali samo iz Cankarjevega doma, ali iz obeh strani hkrati. Zato tudi ime dvonamenski objekt.

Dvorana ima prostora za okrog 300 ljudi in bo v Iskri služila za večje seje, sestanke in prireditve. Tristo ljudi je nekako tisto število, kolikor se zbere predstavnikov Iskre, če se srečajo predstavniki DPO, samoupravnih organov in poslovnih delavcev vse Iskre.

To bo sejna soba, ki bo imela poleg sedeža tudi pult, kamor bodo delegati lahko odložili materiale. Po vsej dvorani, na vse pulte je možno namestiti mikrofone in slušalke tako, da bo možno tudi simultano prevajanje 2+1, kot temu pravijo tehniki. Lahko bodo uporabljali tudi kinoprojektor, diaproskop, kratka, to bo delovna dvorana.

Pri dvorani pa je seveda večkrat potrebno okrepitev ob daljših delovnih srečanjih in temu bo služil reprezentančni bife, kjer bodo postregli s kavo in drugim. Oboje, dvorana in bife pa bosta dostopna tako iz Cankarjevega doma kot tudi iz Iskre.

Pred kratkim je bil opravljen tehnični pregled in 20. decembra so bile odklonjene vse pomanjkljivosti in bo po tem datumu možno dobiti uporabno dovoljenje, po tem datumu pa je možna vselitev, ki jo bodo v PPC opravili takoj po novem letu. IC je želel, naj bi se ne selili tik pred novim letom, ker so takrat sredi največjega dela ob zaključku poslovnega leta. Ob vselitvi v prizidek bo prišlo tudi do »velikega preseljevanja« v stolpnici, kot pravi Marjan Dvoraček.



Delovni prostor — pisarna v prizidku.

Preselilo se bo prek 80% vseh zaposlenih v naši poslovni hiši.

Ob preselitvi bodo namreč uredili vrsto odprtih vprašanj in razmestili sodelavce tako, da bo delo čim bolj funkcionalno in določene službe na istem mestu. Zdaj so zaradi stiske s prostorom mnoge dejavnosti raztresene po hiši, kjer se je našel prostor. Tako bomo drugo leto lažje in več opravili na istem mestu ob naših poslovnih opravkih v PPC.

In kako bomo hodili v prizidek? Skozi isti vhod mimo glavne recepcije kot zdaj. Vhoda v dvonamenski objekt sta iz vhodne avle na levi in desni. Dalje po stavbi pa bo treba po stopniščih peš.



Delavci Invest servisa, Slovenijalesa in fantje iz Studentskega servisa nameščajo pohištvo.

## Srečanje borcev zaščitne enote NOV in POJ s pripadniki TO »Edvard Kardelj-Krištof«

(Nadaljevanje s 4. strani)

Ustanovljena je bila 22. maja 1942 na Polici pri Grosupljem. Kahila se je v težkih vojnih dneh in se postopno organizacijsko razvijala v vse večjo formacijo. Njena osnovna naloga je bilo varovanje, zaščita in spremstvo vsega vojaškopolitičnega vodstva NOV in POS ali posameznih funkcionarjev tega vodstva, med drugimi Edvarda Kardelja—Krištofa, Borisa Kidriča, Franca Leskovska—Luke, Ivana Mačka—Matije in drugih.

Posebej tesno je bil z enoto povezan pokojni mislec in revolucionar Edvard Kardelj, ki je njeno delo z veliko zavestjo spremljal tudi v povojnem obdobju. Velikokrat se je udeležil tovariških srečanj s pripadniki enote, kjer je obujal spomine iz težkih, a tudi lepih dni naše revolucije.

Enota TO »Edvard Kardelj—Krištof« nadaljuje tradicijo zaščitne enote. Za dosežene rezultate je prejela že več priznanj. Leta 1976 je bila prvič progla-

šena za najboljšo enoto in je prejela pohvalo zveznega sekretarja za LO, leta 1978 pa je kot najboljša prejela pokal komandanta TO Slovenije. Se več priznanj so prejeli posamezni pripadniki enote. Predsedstvo SFRJ je 29. maja 1982 enoti dodelilo ime »Edvard Kardelj—Krištof«.

Enota tesno sodeluje z zaščitno enoto NOV in POS, katere tradicije nadaljuje. Zato je bilo preteklo srečanje borcev zaščitne enote NOV in POS ter pripadnikov enote TO »Edvard Kardelj—Krištof« tembolj prisrčno.

V kulturnem programu, ki je sledil po razdelitvi priznanj, je z borbeno in narodno pesmijo nastopil mešani pevski zbor Iskra, s skrbno izbranimi pesmimi pa se je predstavil recitator Janko Hvasti. Program je povezovala Eli Križnar. Tako smo tudi Iskraši prispevali svoj del, da je tradicionalno srečanje ob dnevu JLA še lepše uspelo.

Kazimir Mohar

Tako zaenkrat. Pozneje bodo povezali prizidek s kletjo 1 in kletjo 2. Takrat pa bo možno v nadstropja s posebnimi lifti, ki jih ima prizidek. Bife v pritličju bo povezan z našim obratom družbene prehrane v 2. kleti, kar je logična vsebinska povezava. Zaenkrat pa velja, da bo možno v poslovne prostore prizidka peš skozi sedanji, običajni vhod.

Prizidek ima torej za zdaj 4 etaže, s povezavo v kleti pa jih bo 6. V poslovnih prostorih bo okrog 270 delovnih mest. Večina sob je tako velikih, da je vanje možno namestiti 4 pisalne mize s pripadajočimi omarami. Kjer pa bodo nameščene službe z več administracije, in bo treba namestiti mize s priključki, bodo namestili le 3 delovne mize.

Kako bo prizidek služil svojemu namenu? Prizidek in dosedanji PPC se odlično dopolnjujeta. V stolpnici je namreč mnogo velikih, oceanskih prostorov, kot jih imenujejo in ti dobro služijo za določene dejavnosti. V prizidku pa bodo manjši prostori, ki so namenjeni za nemoteno delo zlasti za tiste, ki morajo imeti mir pri svojem delu. Je pa prizidek bolj funkcionalen od stolpnice, saj je bil dvonamenski objekt grajen od vsega začetka Iskrinim dejavnostim »na kožo«.

FY

## Dobra novica iz Avtoelektrike

Za dobro, nevsakdanjo, še posebej poslovno informacijo, oz. novico ni nikoli prepozno pravijo, za našo pa sploh ne, saj je stara le nekaj dni. Zabeležili smo jo 10. decembra letos v Iskri — Avtoelektriki v Novi Gorici, ko je tritisoččlanski kolektiv dosegel pomembno delovno zmago — izpolnil je letošnji izvozni plan. Le-ta je znašal blizu 12 milijonov dolarjev. Tako so iz Avtoelektrike izvozili na konvertibilno področje za 9.969.000 dolarjev izdelkov, na klirinško pa za 2.252.000 dolarjev.

Njihovi zaganjalniki, alternatorji, vžigalne tuljave in drugi izdelki so v avtomobilih najbolj znanih evropskih proizvajalcev — Citroen, Volkswagen, Renault, Talbot, Fiat pa tudi na drugih celinah. Računajo, da bodo do konca letošnjega leta plan izvoza presegli za 8%, v prihodnjem letu pa nameravajo izvoz povečati celo za 33%.

M.R.

ISKRA—AVTOMATIKA

## Dosledno izvajanje nalog v svojih delovnih okoljih

Čeprav je od 9. kongresa ZSJ minilo že nekaj časa, nas stališča in naloge, ki si jih je zastavil sindikat vsakodnevno obvezujejo pri opravljanju del in nalog. Zato ne bo odveč, če vam predstavimo Franca Lenarčiča, vodjo oddelka kontrole kakovosti v TOZD Stikalni in zaščitni elementi iz Dobropolja, ki se je kot delegat sindikalnega sveta občine Grosuplje in član komisije za družbeno—ekonomske odnose in razvoj, kongresa udeležil.

V Iskri je zaposlen od 1973. leta, ko je pričel opravljati dela in naloge umerjevalca. Nato je po opravljanju del kontrolorja II prevzel oddelka kontrole kakovosti. Tri leta je že član občinskega sindikalnega sveta, kamor je bil delegiran iz TOZD. Od tod pa na zvezni sindikalni kongres. Kot gost se je predhodno udeležil tudi republiškega sindikalnega kongresa.



V imenu Iskre je prisotne pozdravil glavni direktor DO Iskra Telematika Bojan Klemenčič. Mešani pevski zbor Iskra (v ozadju) pa je pomenil osrednji del kulturnega programa na srečanju.



Tudi arhitektonsko se prizidek lepo zliva s stolpnico in Trgom revolucije.

DELO MLADINE V KONGRESNO-KONFERENČNEM OBDOBJU

## Akcije »na horuk« ne bodo rešile stanovanjskih problemov mladih

Nadnaslov poskuša čisto v kratkem ponazoriti, da je mladina v Iskri pred nekaj dnevi zaokrožila delo z letnim dogovorom o akcijski (in vsaj kar se vodstva tiče tudi kadrovske) usmeritvi za obdobje celotnega prihodnjega mandata. In da se je to zgodilo prav v obdobju, ko so slovensko mladino vsaj za trenutek bolj kot ostale težave razgrele preživetve, papirnato birokratske in forumsko zabetonirane misli, ki naj bi tudi »čustveno« vodile delo zveznega kongresa ZSMJ.

Naslov pa je že v Iskri v sedanjem času. Eden od sklepov nedavne volilno programske konference mladine sozda Iskre je bil, da ad hoc sestavljena komi-

sija v nič več kot štirinajstih dneh skliče nič manj kot nadvse pomembno problemsko konferenco o stanovanjskih problemih mladih v Iskri. Ozračje ob sprejemanju sklepa je bilo nekako takšno: po mnenju »dobro seznanjenega« delegata bodo v republiki po novem letu (menda kar 1.1.1983 ob 00.) sprejeli za mlade povsem usodne dokumente. Tako bi mladi ostali brez možnosti in vpliva pri reševanju svojih stanovanjskih zagat, Iskrina mladina pa — seveda, kot zmeraj — zopet ne bi nič storila.

Rešitev za pogumneja je bila na dlani: ne damo se! Ovir sploh ni, sem za, ti tudi, torej bomo stvar opravili po naše! Kako pojasniti, da v organizirani družbi tako zahtevnih vprašanj, kot jih vsebuje načrtovanje stanovanjske politike v stilu razgretih revolucionarjev izza šanka pač ni mogoče reševati? Sicer pa: sklep več ali manj, koliko je bilo že sprejetih in neizpolnjenih!

Moti pravzaprav samo nekaj. Mladina se rada hitro in nepremišljeno opredeljuje, čeprav ima dostikrat zelo pravi tudi v prehitro sprejetih sklepih. Tako »frnikolanje« pa seveda počasi in vztrajno jemlje ugled odločitvam in celotnemu delu ZSMS, ki se ga vse prehitro oprime glas, da je neresno in nekoristno!

Predsednik na hitro izbrane komisije, ki naj bi v štirinajstih dnevih pripravila koristno problemsko konferenco, torej danes pojasnjuje tisto, kar je bilo moč predvideti. Upajmo samo, da bo februarja res stekla argumentirana beseda in vrnila vsaj del zaupanja, ki ga je komisija še pred začetkom dela zapravila...

Stane Fleischman

Veliko je bilo rečenega o odgovornosti in o tem, kako nekateri osebno odgovornost prenašajo na samoupravne organe, za napačne pa ne odgovarja nihče. Čeprav vsi vemo, da je za nepravilne sklepe samoupravnih organov odgovoren predlagatelj. Siroka je bila razprava tudi na temo zaposlovanja mladih in šolanega kadra. Predlaganih je bilo več rešitev kot na primer: tisti, ki imajo izpolnjene pogoje za upokojeitev, naj se upokojijo in dajo mesto mladim. Na delih v težjih delovnih pogojih naj bi postopno skrajšali delovni čas. Kjer je možno, naj se uvede večizmensko delo, razmišljati je potrebno o prekvalifikaciji tistih kadrov, ki nimajo zaposlitve, saj je pri nas še veliko dejavnosti, kjer delavcev primanjkuje. Prav tako je potrebno prilagoditi izobraževanje potrebam v združenem delu.

Čeprav je v nekaterih OZD že dosežen določen napredek pri nagrajevanju po delu, moramo vztrajati, da se uvede tudi za režijsko delo. Produktivno in ustvarjalno delo je potrebno bolje nagrajevati, kot administrativno, ker bomo le na ta način zmanjšali vse večjo administracijo in vzpodbudili mlade, da se bodo odločili za proizvodne poklice. Naloge sindikata so tudi v tem, da nenehno skrbi za izboljšanje delovnih pogojev in za boljše življenjske pogoje delavcev izven delovne sredine. Predvsem je potrebno, da o tem odločajo delavci sami. Zavedati se moramo, da moramo vse to ustvariti sami.

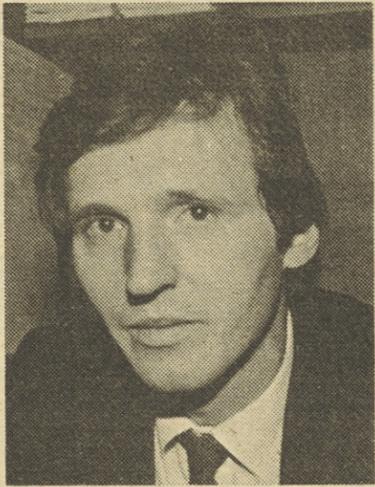
Tomaž Blatnik Franc Klinc

TOZD Keramika iz Vižmarjev te dni proslavlja 30-letnico ustanovitve samostojnega obrata. Zdaj 200-članski kolektiv je proslavil ta jubilej delovno le s slavnostno sejo delavskega sveta v spomin na pionirske dni začetkov te dejavnosti v Črnučah leta 1952. Prvi sodelavci so začeli čisto iz nič. Vse naprave, priprave in znanje so ustvarjali sproti. Potrebe pa so bile velikanske. IEV je rabil elektronske elemente in elektronsko keramiko zanje. Iz prvih poskusov 3 ljudi je v 30 letih nastala samostojna tovarna, z znanjem, z vrsto izdelkov in predvsem z dragocenimi izkušnjami, ki jih imajo samo sodelavci Keramike edini v Jugoslaviji.

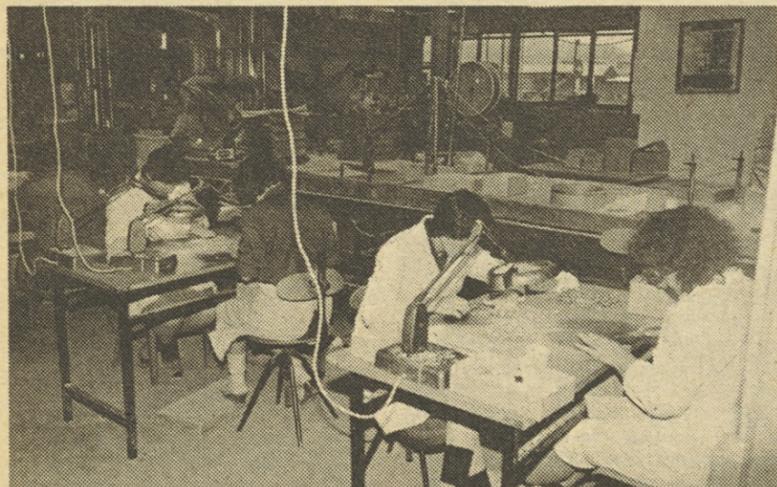
## KERAMIKA DANES

»Keramika ima danes vse potrebno znanje in 200 članski kolektiv je kos najzahtevnejšim nalogam na področju proizvodnje keramike za elektronsko industrijo. Tovarna je sicer še vedno v neustreznih prostorih predelane mizarke delavnice na Pipanovi poti v Vižmarjih pri Ljubljani. Drugi del proizvodnje, visokofrekventna keramika je »v gosteh« v Tovarni feritov v Stegnah, tretji del proizvodnje pa je nameščen v Gubčevi ulici, kjer izdelujejo keramiko za potenciometre in hibride ter nekaj elektromehanskega programa, kar sodi v dodatni program.

Ze razvitost na treh različnih krajih kaže, kako se bori Keramika s prostorsko stisko. Se na nekaj mestih imajo svoje skladiščne prostore in tako je prevažanja in tekanja kar preveč. Kolektiv ima največjo željo ob 30-letnici: dobiti lastno tovarno, ustrezne in funkcionalne prostore, ki bi zadostili vsem



Otmar Zorn.



V visokofrekventni keramiki v Stegnah.

potrebam te specifične dejavnosti.« Tako nam je povedal sedanji direktor, Otmar Zorn.

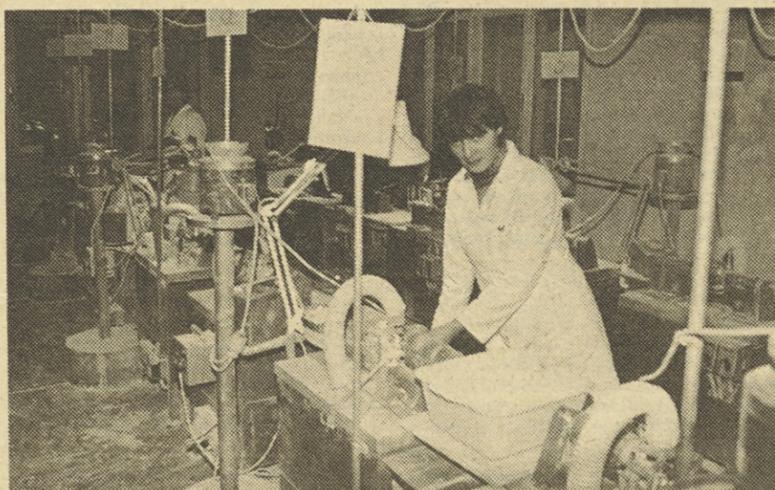
Organizacijsko je TOZD Keramika del Industrije elementov za elektroniko (IEZE). Ta močna delovna organizacija ima 3500 članski delovni kolektiv v 12 TOZD.

Specifično za Keramiko je, da skoraj nima lastnih končnih izdelkov za široko potrošnjo, ampak le polizdelke, ki služijo kot keramični nosilci za izdelavo elektronskih elementov. Tako je z dobršnim delom vezana na proizvodnjo keramičnih nosilcev za upore (PK keramika) in za keramične kondenzatorje (VF keramika). Prav zaradi take namenske proizvodnje je od dela TOZD Keramika močno odvisna proizvodnja v šentjernejških Uporih in Keramičnih kondenzatorjih v Žužemberku. Zato imajo dohodkovne odnose z obema finalistoma in tako obojni nosijo riziko in delijo dohodek na domačem in tujih trgih.

Letno ustvarijo 150 milijonov celotnega prihodka, 60 milijonov dohodka, kar jim omogoča, da so njihovi osebni dohodki nekako v povprečju celotne Iskre. So tudi močan izvoznik, saj izvozijo med 85 in 90 % svoje proizvodnje in to neposredno, ali posredno prek finalistov.

Ob vse večjih prizadevanjih za višjo kvaliteto in zanesljivost ter najsodobnejše oblike tehnologije izdelkov se a-

kumulacija iz leta v leto večja in ni bojezni za njeno usihanje. Značilno za zadnja leta je za Keramiko, da se je zelo odprla na trg. Pred leti je bila namreč izključno vezana za proizvodnjo keramičnih nosilcev za Iskrino industrijo elementov. Zdaj pa so poiskali še nove možnosti direktne prodaje elektronski industriji izven Iskre, doma in v svetu. To odprtost je omogočila predvsem programska usmeritev, drugačna, kot je bila leta nazaj.



Proizvodnja PK keramike.

Bistveni deli proizvodnega programa TOZD Keramika so: uporabna keramika, kondenzatorska keramika, novejšega datuma je proizvodnja keramičnih izdelkov za potenciometre in hibridna vezja, najnovejši pa je program ohišij za mikroelektroniko, program specialnih izdelkov za elektronsko in elektroindustrijo iz tehnične keramike, program piezo keramike postopno uvajajo, počasi uvajajo tudi proizvodnjo laboratorijske keramike in še nekatere. V razvoju imajo postopke suhega stiskanja uporov, kovinokeramike in varistorjev. Široka paleta zastavljene programa za klasično in najsodobnejšo proizvodnjo keramičnih izdelkov za elektronsko industrijo, daje vso gotovost, za sedanjí obstoj in zdrav razvoj v prihodnjih letih.

Pri svojem razvojnem in tehnološkem delu se povezujejo tudi s strokovnimi znanstvenimi institucijami, v zadnjem času pa strokovno sodelujejo tudi s kitajskimi proizvajalci elektronske keramike. S kitajskimi partnerji sodelujejo skupno s TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku. Navezali so stike in že uspešno sodelujejo s pravim gigantom, kitajskim elektronskim industrijskim kombinatom Hong-Ming. V prvi fazi bodo izmenjali več tehnične opreme za proizvodnjo keramike, druga faza pa bo izmenjava znanja in izkušenj na področju proizvodnje keramike za elektroniko. Tu gre predvsem za področja varistorja, F mase tipa 2 in pa tipa 3.

Zlasti ta zadnji posel je zelo zanimiv, saj gre za izmenjavo dolgoletnih izkušenj Iskrine keramike pri izdelavi keramičnih nosilcev in izdelavi elementov, kitajska stran pa bi s tisoletno tradicijo v proizvodnji porcelana lahko nudila znanje in dragocene izkušnje tradicionalne visoke kvalitete izdelave porcelana, ker je v bistvu tudi elektronska keramika.

V Keramiki imajo tudi velike možnosti direktnega izvoza, kar so dosegli s ponudbo visokokakovostnih izdelkov. Veliko je popraševanja po izvozu substratov. Žal pa mnogim željam ne morejo ugoditi, ker jim manjka določene tehnološke opreme in imajo tudi sicer premajhne proizvodne zmogljivosti. Prav zdaj imajo možnost izvoza substratov okrog 8 milijonov izdelkov za hibride, kar bi predstavljalo prihodek okrog 200 milijonov deviznih dinarjev.

Tako so spet pred vprašanjem investicije v lastne funkcionalne proizvodne prostore. Sicer bodo v kratkem dobili nekaj nove tehnične opreme, ki bo služila za proizvodnjo sodobnejšega programa keramike. Žal pa je vse bolj pereče vprašanje, kam to opremo namestiti. Tako se kaže vse večja potreba po zidavi nove, večje in bolj funkcionalne tovarne. Imajo že rezerviran prostor v Stegnah, v zgornjem delu ob ostalih

tovarnah Industrije elementov. Žal pa se investicija prelaga iz leta v leto. Enkrat ni denarja, drugič ni dovolj definirana tehnologija in tako odiranje traja že več kot 20 let.

Zdaj imajo pripravljen jasen program za novo investicijo. Definirana je tehnologija proizvodnje v novi tovarni, imajo opravljene tržne raziskave, ki kažejo na lepe možnosti prodaje teh izdelkov v Iskri, Jugoslaviji in v izvozu. Računajo, da bo letos investicija, kot infrastruktura proizvodnje elementov v Iskri potrjena in bi začeli leta 1983 z gradnjo nove tovarne, v kateri naj bi leta 1984 stekli stroji. Gradili bodo postopno. Prva faza je sicer skromna — okrog 1000 do 1400 kv.m novih delovnih prostorov. Toda tu bi delali z najsodobnejšo opremo in dosegli delež večjo akumulacijo, ki bi omogočala dograditev ostalih faz nove tovarne.



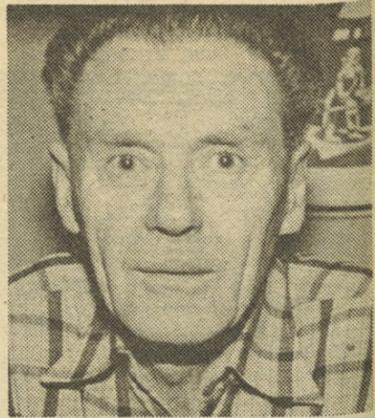
Keramika v Vižmarjih danes.

## NEKAJ ZGODOVINE TOZD KERAMIKA

Dejavnost proizvodnje keramike sega prav v same začetke življenja in dela IEV (Inštituta za elektrovezje). Ko je namreč inštitut začel z delom in proizvodnjo elektronske, je rabil elemente in za proizvodnjo elementov tudi elektronsko keramiko. Zato je na Inštitutu nastal poseben kemični laboratorij, ki se je ukvarjal z razvojem oz. proizvodnjo keramičnih nosilcev za elektronske elemente.

Predvsem se je pokazala velika potreba za tehnično keramiko za proizvodnjo uporov, ki je že stekla v Šentjerneju in za proizvodnjo keramičnih kondenzatorjev, ki so jih v majhnih količinah že začeli proizvajati na Inštitutu za elektrovezje. S to dejavnostjo se je predvsem ukvarjal inženir Černigoj, prostore pa je imel na Vegovi v Ljubljani.

Leta 1951 so na zagrebškem velesejmu kupili prvo peč in jo namestili v Črnučah, v zasilne prostore v Vidmarjevi hiši. Tam so namreč že izdelovali



Prvi direktor Keramike Florjan Fajgel.

Prvo maso za keramične nosilce je pripravil prvi vodja tega obrata Florjan Fajgel, ki je pozneje dolga leta vodil tudi obrat kot vodja in pozneje kot direktor. Kmalu pa so k sodelovanju pritegnili tudi Ferda Foltyna, ki je bil sicer



Kolektiv Keramike 1958.

keramične izdelke za ELMO. Konec leta 1951 je stekla prva poskusna proizvodnja, prava in redna proizvodnja pa je v teh prostorih stekla leta 1952, kar tudi štejejo za začetek obrata Keramike.

Laiki ne vemo, da je za elektronsko keramiko najvažnejše vprašanje napraviti pravo maso, ki bo dala take fizične in električne lastnosti, ki jih zahtevajo elektronski elementi. To je tako važno vprašanje, da se z njim ubadajo v vseh proizvodnjah te keramike tudi po dolgoletnih izkušnjah.

zaposlen v tovarni keramike v Libojah. Ta je tudi pripravil prve ploščice za keramične kondenzatorje. Tudi sam se je pozneje zaposlil v novem obratu.

Glavni del razvojnega dela pa so še vedno opravljali v keramičnem laboratoriju na IEV. Kolektiv je v začetku štel 3 stalno zaposlene sodelavce: Florjan Fajgel, Ferdo Foltyn in prva delavka Vera Dimic. Delo je kar lepo steklo, zlasti zauporovno keramiko, ki so jo rabili v Šentjerneju, medtem ko so po-

(Nadaljevanje na 7. strani)



Program elektromehanskih izdelkov v Gubčevi.



Sindikalni izlet v Iški Vintgar 1959.

# NEKAJ ZGODOVINE TOZD KERAMIKA

(Nadaljevanje s 6. strani)

stopnjo razvijali keramični kondenzator, ki je bil takrat v svetu še novost. (pojavil se je šele kot produkt elektronike 2. svetovne vojne, tam nekje leta 1944 ali 45). Ob tem razvojnem delu ne smemo pozabiti prizadevnega sodelovanja mgr. Milana Slokana, ki je kot mlad kemik veliko prispeval k realizaciji keramičnega programa.

Začetki dela so bili zares pionirski. Prvo peč so imeli. Delovne naprave, priprave in orodja pa so sproti »rodili« sodelavci v keramiki, brez pravih konstruktorjev. Po dogovorih in enostavnih risbah so v orodjarni IEV nastale prve enostavne tehnološke priprave za proizvodnjo keramike. Tu je šlo za izključno ročno mokro oblikovanje keramične mase. Že današnje žaganje ima zanimivo zgodovino v teh prvih časih. Dolg, okrogel »makaron«, kot so mu rekli, so enostavno rezali z običajno žiletke na zaželeno koso. Pozneje je iz tega nastal poseben nož in pravi uspeh je bil, ko so postopek rezanja »avtomatizirali« z dolgo vrsto nožičev, ki so eno-

tavno razrezali ves kos mase hkrati. To je le detalj, takih rasti in razvoja tehnoloških postopkov je še in še.

V Crnučah je ostal obrat Keramike do leta 1954, ko se je preselil v tovarno IEV na Pržanu, v majhne prostore, kjer je bil pozneje servis. Konec leta 1954 se je Keramika preselila v Vižmarje, kjer je še zdaj centralni del tovarne. Kupili so bivšo mizarstvo delavnico, razširili klet za pripravo mase in namestitve peči, dozidali drugo nadstropje in namestili proizvodnjo v pritličje in prvo nadstropje, v drugem pa razvoj, tehnologijo, kontrolo in pisarne. Taka razporeditev je ostala v glavnem še danes. Seveda pa so takrat računali, da bosta selitev le začasna rešitev, ker so nameravali graditi tovarno v Stegnah, ko se bo pokazala prava priljubljenost. (Žal te priljubljenosti do danes še ni bilo.)

Tu je torej stekla proizvodnja uporovne visokofrekventne keramike, hkrati pa je v tem obratu tekla proizvodnja keramičnih kondenzatorjev. Prostora je bilo daleč premalo, za vsoto razgibano dejavnost in iskali so možnost za selitev keramičnega kon-

denzatorja v kraj, kjer bi imeli prostor in delavce. Tako so se dogovorili s takratno žužemberško občino in dobili nedograjen zadržni dom v Žužemberku in že julija 1959 je šlo prvih 10 delavk iz Žužemberka na priučevanje v Keramiko, za 1. maj leta 1960 pa so vsi dejavnost keramičnih kondenzatorjev že preselili v Žužemberk.

V tem času se je tudi keramika za kondenzatorje — VF keramika preselila v Stegne, kjer je dobila prostore v Feritih in je v Vižmarjih ostala le uporabna PK keramika. Za nekaj časa je bila prostorska stiska rešena.

V tem času pa je Inštitut za elektro-zveze doživel velike organizacijske spremembe. Iz državno financiranega inštituta je postal leta 1954 zavod s samostojnim financiranjem, pozneje pa je postalo podjetje za elektro-zveze in leta 1961 se je podjetje IEZE pripojilo k Iskri, z njo pa tudi Tovarna keramike, ki je leta 1972 postala samostojna TOZD. VF Keramika pa je ob tej reorganizaciji prišla v okvir TOZD Keramični kondenzatorji, leta 1978 pa je spet postala del TOZD Keramika in je tam še danes.

Vsa zgodovina Keramike je nekako v znamenju narave njenega dela. Ker je bila vedno proizvajalec polizdelkov za finaliste, so jo nekam potiskali ob stran in ob tem ni prišla do lastne sobne tovarne, kar so dosegli vsi obratniki, oz. pozneje TOZD. Čeprav so tovarno nekako načrtovali vseh 20 let in imeli v ta namen rezervirano zemljišče v kareju elementov v Stegnah, ta naloga čaka kolektiv v prihodnjih letih. To pa je hkrati naloga IEZE in Iskre, kjer vsa leta Keramika združuje sredstva za investicije.

Do danes je Keramika doživela nesluten razvoj. Tehničen razvoj je šel naprej do najsodobnejših tehnoloških dognanj. Novi strokovni kadri, tako kvalificirani, tehniki, inženirji in magistri so posodobili tako tehnologijo dela, kot tudi tehnologijo izdelkov. Izvoz je permanentna naloga te TOZD pa naj bo to neposreden, ali posredno prek finalistov.

## NAPREDEK KERAMIKE VIDEN V NOVI IZBORU IZDELKOV

Tri »starejše« sodelavce v Keramiki smo povprašali, kako gledajo na prehojeno pot ob 30-letnici tovarne. Vse odgovore preveva misel, da so v tem času dosegli velik napredek, tako v kakovosti izdelkov, kot tudi v paleti izbora in zlasti v količinah, ki jih izdelujejo, za domači in zunanji trg.



**Jože Zoubek, razvoj:** V Keramiki sem že 18 let. Ves čas se v glavnem ukvarjam z razvojem. Končal sem tehnično šolo v Karlovih Varih na Češkem. Veste, v Jugoslaviji ni ne poklicne, ne srednje, ne velike šole, ki bi bila specializirana za pripravo kadra za keramično proizvodnjo. No, zato so me poslali v šolo na Češko.

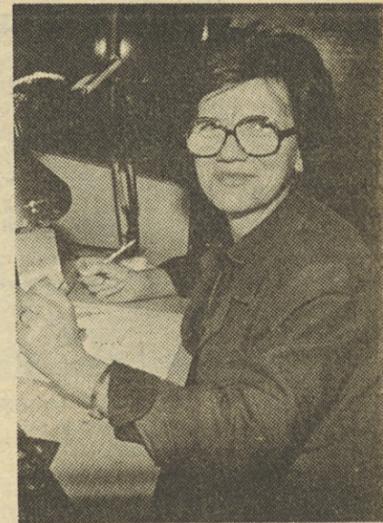
Po vrnitvi sem bil nekaj časa v Tolminu, kjer sem se ukvarjal s korundno keramiko za avtomobilske svečke, nato pa sem se vrnil v Keramiko. Veste, keramika je čuden izdelek. Navidez enostavno zamešana masa in spečena pri določenih temperaturah. Zadaž za tem pa je potrebno veliko znanja, čisto praktičnega in tudi izkušenj. Zato je važno, da dovolj delaš, eksperimentiraš, če hočeš, da bo razvojni rezultat praktično uporaben tudi v proizvodnji. Pa še se rado kaj pokazi. Zlati pa je važno, da ves tim keramikov, kemikov, elektronikov in strojnikov deluje kot eden, samo tako, v skupini je moč priti

do dobrih rezultatov. No, mislim, da smo jih precej dosegli.



**Stanka Vidmar:** Po dvajsetih letih dela v Keramiki ugotavljam, da je ostal bistveni problem vedno eden in isti, to je stiska s prostorom. Za keramične dejavnosti je važno, da je dovolj svetlobe in povsod čimveč čistote, ki bi morala biti pedantno dosežena, če bi hoteli doseči »tisto ta pravico«, kar daje gotovost, da bo iz mas nastala taka keramika, ki jo zahteva elektronika. Prostorov, pravih in funkcionalnih pa ni in ni. Z obljubami si seveda nič ne pomagamo. Namesto da smo toliko vlagali v dodelave, predelave, dozidave in »štukanje« na

Pipanovi poti v Vižmarjih, bi že imeli novo tovarno. Tako pa imamo le tisto »zaflikano staro bajto«, ki slabo služi svojemu namenu.



**Ivanka Klopčar:** V Keramiko sem prišla leta 1956. Od prvega dneva delam pri keramičnih kondenzatorjih. V začetku sem delala v montaži tega izdelka, pozneje pa pri keramiki za ta zahtevni in natančni izdelek. Zadnja leta sem v kontroli visokofrekventne keramike. Kvaliteta je v teh letih močno zrastle pa tudi več mas in več izdelkov delamo zdaj. Začeli smo delati z eno samo maso, danes pa jih uporabljamo okrog 30.

## »NAROD SI BO PISAL SODBO SAM«

Ta Cankarjeva misel in želja se je uresničila v samoupravljanju. Kako je samoupravljanje in politično življenje razvito v TOZD Keramika smo povprašali mlado predsednico sindikata — Jadranko Praštalo.

»Naša tovarna, ki te dni slavi 30-letnico je postala samostojna TOZD leta 1972. Od takrat gospodari naš kolektiv sam s tovarno, oz. po svojih delegatih v delavskem svetu. Imamo tudi osnovno organizacijo sindikata, aktiv Zveze komunistov in osnovno organizacijo ZS mladine.

Predvsem zadnje čase je v naši tovarni zeko viden napredek tistega resničnega samoupravljanja, ki ima sadove tudi pri praktičnem delu. Dogovorili smo se namreč, v široko zasnovani družbenopolitični akciji, da bomo izpolnjevali proizvodne načrte za vsako ceno. Pa ne kakorkoli, ampak kakovostno. Mislim, da se je naša samoupravna odločitev zelo lepo odrazila pri vsakdanjem delu, kjer je viden napredek pri izpolnjevanju načrtov in pri vse boljši kakovosti izdelkov. Dosegli smo višino proizvodnje, kot še nikoli doslej.

Tudi sodelovanje znotraj tovarne med družbenopolitičnimi delavci in poslovnostno strukturo je zelo dobro. Vsak mesec se srečamo na neformalnih pogovorih pri direktorju. Tu predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij s tehničnimi ljudmi pretresemo vsa vprašanja, ki so se pojavila v proizvodnji, v komisijah in organizacijah. Skupno zavzemamo stališča. Pogostokrat ne gre prav gladko, stališča pa vendar vselej vskladimo in tako potem tudi delamo.

Tudi obveščanje imamo kar lepo urejeno. Od delegatskega na sindikalnih skupinah in zborih delavcev pa do poročanja vodilnih strokovnih sodelavcev. Za obveščanje imamo lasten domači Bilten, ki izhaja mesečno. Kar dobro nas obvešča tudi glasilo Iskra pa Bilten IEZE in včasih se poslužimo tudi



Jadranka Praštalo

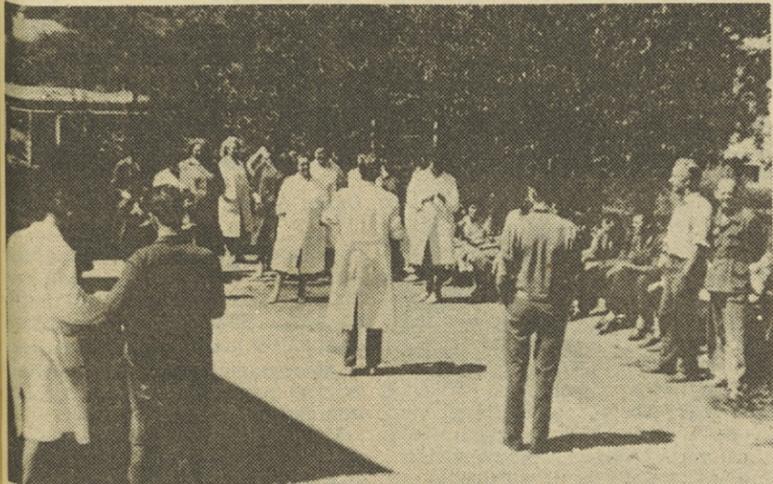
oglasne deske. Tako imamo vsi dostopne informacije, seveda, če se jih hočemo poslužiti.

Prevoze na delo imamo kar dobro urejene, razen zadnji čas malo škriplje v Stegnah, a obetajo, da se bo tudi to prilagodilo najnovejšim spremembam. Prehrano imamo v Stegnah in v Vižmarjih v menzi, ni pa še rešeno vprašanje tople malice za tistih nekaj delavcev, ki delajo v obratu na Gubčevi. Za zdaj si pomagajo s hladno malico.

Kar je bistveno, moram pohvaliti, da se sodelavci na sestankih in sejah vse bolj oglašajo in sodelujejo v javnih razpravah. Tako lahko rečemo, da po večini vsi sodelujemo tudi tvorno pri oblikovanju dela, družbenopolitičnega in gospodarskega življenja v tovarni. To pa je končno cilj in namen sindikalnega dela in tudi samoupravljanja.

Naj omenim še, da skrbimo tudi za šport in rekreacijo naših sodelavcev. Imamo nekaj prostora v počitniškem domu v Poreču in na Kravcu pa tudi na vseh nastopih in športnih igrah v IEZE in Iskri se pojavljamo.

F. Kotar



Zbor delovnih ljudi na dvorišču tovarne 1960.



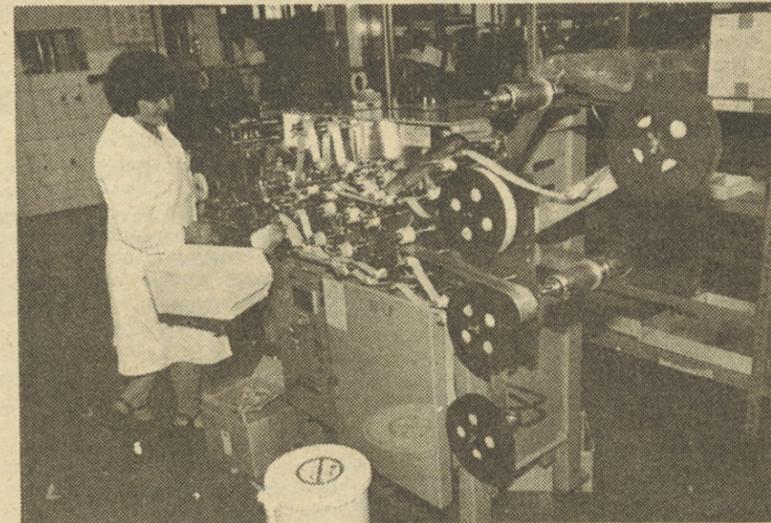
Sodelavke iz Žužemberka na priučevanju v Vižmarjih 1960.



Ekipo razvoja 1961.



Kolektiv Keramike ob praznovanju 25-letnice tovarne.



V TOZD Elektroliti v Mokronogu, so z inovacijo priredili tri navijalne stroje za navijanje visokovoltnih elektrolitov. Prej je bilo možno na tem avtomatu navijati le nizkovoltno elektrolite. Pridobitev je precejšnja, saj so avtomatizirali proizvodnjo praktično brez večjih stroškov.

## Neposrednega stika s kupci ni mogoče nadomestiti

Tako so menili sodelavci iz TOZD Prodaja, ki v okviru Široke potrošnje skrbi za pravočasno praznjenje skladišč gotovih izdelkov vseh temeljnih organizacij. Pri izdelkih, namenjenih za široko rabo pa je — kot kažejo izkušnje — neposredno demonstriranje uporabnih lastnosti posameznih izdelkov tudi najbolj uspešno. Seveda je načinov približevanja več, tudi prodajniki Široke potrošnje so jih izvajali, vendar je najmanj sredstev potrebnih prav za neposredno prikazovanje uporabnosti aparatov za široko rabo.

TOZD Prodaja ima v tem obdobju zahtevne naloge. Tako kot proizvodne temeljne organizacije mora skrbeti, da se vsak dinar dvakrat obrne, sredstev za izvajanje dejavnosti, kot je npr., pospeševanje prodaje pa je vse manj. Od tod tudi odločitev, da prenehajo z akcijami, ki so bile sicer izredno uspešne in odzivne, vendar predrage. Tako srečanje s prodajalci po Jugoslaviji ne bo več, zamenjale jih bodo — pravzaprav jih že zamenjujejo — demonstracije na posameznih prodajnih mestih. Kako bo to potekalo, kakšne izkušnje so si že nabrali, kaj želijo z demonstracijami uporabnosti gospodinjstkih aparatov še posebej doseči, je povedal FRANC LUKŠIČ, ki skrbi za organizacijo teh akcij.

**Kako se je vse skupaj sploh začelo? So bile povod za pričetek demonstracij težave pri prodaji?**

LUKŠIČ: »Ne, prodaja izdelkov Široke potrošnje poteka ugodno, zato o težavah pri prodajanju kot pobudo za akcije ne bi mogli govoriti. Cilj demonstracij pa je s prodajo seveda povezan, saj gre za neposredno obliko pospeševanja prodaje, ki pa mora zagotoviti predvsem trajno prisotnost Iskrinega znaka na gospodinjstkih aparatih v naših prodajalnah. Gre torej tudi za akcije »na dolge etape«.

Osnovni smisel teh prikazovanj pa je, da prikazemo uporabno vrednost izdelkov, ki jih sicer poznamo, a jih marsikdaj sploh ne znamo pravilno in v celoti uporabljati! Pa ne le uporabniki — največkrat tudi prodajalci sami ne znajo pravilno pojasniti vsega, kar je pri električnih strojkah pomembnega. No, tu pa vskočimo mi in vplivamo na oboje — na prodajalce in kupce!«

**Kako pa potekajo te akcije? Kje jih organizirate?**

LUKŠIČ: »Demonstracije gospodinjstkih aparatov običajno pripravimo v večjih blagovnicah, kjer je razumljivo tudi obisk največji. Vsako tako akcijo spremljajo tudi ustrezna oglaševanja v tisku, radiu in televiziji tako, da so ljudje seznanjeni z našimi predstavami še preden se v določenem kraju pojavimo. Primerno pa poskrbimo tudi za predstavljenost v trgovskih hišah samih. Obvezni so plakati, posebej urejene izložbe, ozvočenje itd. Poseben odziv ima naše lastno ozvočenje, ki

uspešno dopolnjuje hišna in pritegne kar lepo število obiskovalcev. Sicer pa za zanimivosti poskrbimo za demonstracijskim pultom. Naši gospodinjstki aparati, mikserji, kavni mlinčki, feni, kodralniki las itd. so pač izdelki, brez katerih sodobnega življenja ni več moč organizirati. Posebna zanimivost v zadnjem času je Multiquick, aparat, ki ima zelo veliko uporabnih možnosti. Tako običajno prikazujemo pripravljajna tatarskega bifteka, kar seveda dekoriramo z ustreznimi ceremonijami. Pripravljanje sestavin in slednjič javna pokašina — to pritegne množice. Hkrati pa na sosednjih pultih enake artikole tudi prodajajo in po dosedanjih izkušnjah vemo, da prodajo takrat nekajkrat več kot običajno!«

**Kdo sodeluje v ekipi demonstratorjev?**

LUKŠIČ: »Tudi tu poskušamo biti kar najbolj varčni, saj ekipe sestavimo kar iz komercialistov, ki so sicer zaposleni kot prodajni referenti. Marija Rebernik, Silva Smolej, Božo Borštnar, Iztok Kryštufek, Aleša Šavs, Marija Madronih in Marinka Jeršin ter seveda Andrej Lukšič sestavijo po potrebi tudi dve ekipi, ki lahko demonstrirata istočasno na dveh krajih. Tako delo poleg vseh rednih dolžnosti pa seveda terja veliko naporov. Kadar so demonstracije v Ljubljani to seveda ni težko, zelo napore pa so predstavitev, ki jih imamo v drugih jugoslovanskih krajih. Takrat potujemo s kombijem od kraja do kraja, to pa je res zelo naporno.«

**Kakšen je običajni odziv na vaše akcije?**

LUKŠIČ: »V vseh krajih, kjer smo do sedaj pripravili demonstracije, je bil odziv izjemno velik. Delno je to tudi posledica prejšnjih objav v javnih občilih, seveda pa tudi posledica našega načina prikazovanja in morda tudi sloves našega tatarskega bifteka. No, to slednje je morda res šala, ni pa več šala dejstvo, da ugotavljamo, kako je narasla popularnost Iskrinih gospodinjstkih aparatov. Brez pretiravanja lahko trdim, da v blagovnicah, kjer smo imeli naše prikaze, tudi nekaj tednov po akciji prodaja naraste mimo vseh rednih okvirov, med samo akcijo pa naraste tudi desetkrat. To je zadosten razlog, da bomo s takimi akcijami pospeševanja prodaje nadaljevali tudi v bodoče!«

Stane Fleischman

## Zbor skupnosti vezistov NOV Slovenije

Zbor skupnosti vezistov NOV Slovenije je bil v soboto, 11.12. v prostorih Podjetja za PTT promet Slovenije v Ljubljani. Seji so prisostvovali delegati področnih odborov in predstavniki domicilnih organizacij združenega dela (PTT, RTV in SOZD ISKRA) ter predstavniki JLA. Po otvoritvi in pozdravnem govoru predsednika skupnosti vezistov NOV Slovenije Ivana Pivka so delegati zbora izvolili delovno predsedstvo za nemoteno delo seje.

V poročilu o preteklem mandatnem obdobju je Ivan Pivk izčrpno in kritično ocenil dosedanje delo na področjih, za katere so se dogovorili, da jim bodo vezisti polagali posebno pozornost. Največ dela in truda so vložili v zbiranje zgodovinskega gradiva o delu vezistov in enot za zveze NOV, saj načrtujejo ob 45. letnici osvoboditve izdajo zbornika, v katerem bodo zbrani vsi pomembni dokumenti.

Veliko pozornosti so posvetili tudi sodelovanju z domicilnimi delovnimi organizacijami, JLA, šolami in mladinskimi pohodnimi enotami.

Sodelovali so tudi pri pripravi in odkrivanju spominskih obeležij, kjer so delovale enote za zvezo NOV. Domicilni odbor pri RTV je skupaj z vezisti odkril štiri spomske plošče, kjer je deloval radio OF »Kričac«, v naslednjih letih pa bodo odkrili obeležja na vseh krajih, kjer je deloval.

Tudi mladinski pohodni odred »Partizanske delavnice 99d« je skupaj z radiisti odkril spominsko ploščo pri lovski koči na Pakježu, kjer je bila vzpostavljena prva radio zveza NOV Slovenije in Jugoslavije. Obiskovali so bolne tovariše. Tistim, ki so bili potrebni klimatskega okrevanja v planinah ali ob morju, so ga zagotovili v počitniških domovih PTT.

V programu so poseben poudarek dali ohranjanju in prenašanju revolucionarnih tradicij NOB na mladi rod.

saj kot je poudarila večina razpravljalcev, je to dolžnost in pravica vseh borcev narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije. Zato bo skupnost vezistov dajala neposredno pomoč pri organiziranju in akcijah mladinskih pohodnih enot. Tesneje se bo potrebno povezati s šolami in enotami JLA ter z neposrednimi kontakti prenašati izkušnje na mlade.

Tudi v tem obdobju bodo še nadalje zbirali zgodovinsko gradivo o delovanju zvez za objavo v zborniku, katerega bodo izdali do leta 1985.

V naslednjem letu bodo vezisti pripravili proslavo ob štirideset letnici delovanja partizanskih radijskih delavcev, vzpostavitev prvih radijskih zvez ter organiziranja šol in tečajev za zveze NOV in PO Slovenije. Tem proslavam bo potrebno dati ustrezno vsebino ter jih izkoristiti za prenašanje izročil zvez NOV na mlade veziste v organizacijah, ki so imetniki sistemov zvez ali pa jih proizvajajo.

V razpravi je več tovarišev in tovarišic poudarilo, da so borci tisti, ki vse skozi skrbno spremljajo dogajanja v družbi in, da je tudi v teh težkih gospodarskih in političnih trenutkih njihova dolžnost, da prenašajo na mlade borbene duh, ustvarjalnost, iniciativnost, pripravljenost da se človek žrtvuje in razvijanje bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov.

»Ni potrebno« je poudarila Dragica

Rome, »da se mlada generacija vedno strinja z nami in našimi izkušnjami, vendar jim moramo izkušnje in znanja podajati na tak način, da bodo lahko na naših izkušnjah in vrednotah nadalje razvijali našo socialistično revolucijo in samoupravljanje. Tudi večina borcev, ki so junaško umrli v NOB, je bila mladih in prav zaradi njih mora ostati revolucija vedno mlada.«

Po pozdravnih govorih predstavnikov domicilnih organizacij, JLA in predstavnikov mladinskega pohodnega odreda »Partizanske delavnice 99d« je zbor skupnosti vezistov NOV Slovenije izvolil novo predsedstvo, katerega bo tudi v naslednjem obdobju vodil Ivan Pivk.

Ob zaključku pa je častni predsednik skupnosti vezistov NOV tovariš Miloš Brelih podelil priznanja za delo v skupnosti Dragici Rome ter Mihi Pavliču in Branku Blenkušu, za uspešno sodelovanje pa vojni pošti 6550 iz Ljubljane. Ob življenjskih jubilejih sta prejela priznanja tudi Rihard Ravnik in Ivan Simončič.

A.C.

### DO INVEST SERVIS

## Jemo dobro, ali slabo?

Tole vprašanje smo zastavili trem našim sodelavcem, kuharici, kuharju in delilcu hrane na šanku in gostiji v menzi naše poslovne hiše. Odgovori so zanimivi, predvsem pa kažejo, da je v pripravi in postrežbo vloženih mnogo skrbi, truda in zavzetosti. Tako so nam odgovorili:



**Metka Habjan, stalna gostja v jedilnici PPC:** »Hrana je še kar dobra, včasih boljše, včasih slabše. Bila sem že drugje v službi in hranila sem se v drugi menzi pa moram reči, da je naša hrana med boljšimi. Najbolj mi je všeč, da je vedno na razpolago sadje, ki ga imam zelo rada (tudi za linijo je dobro). Mislim pa, da bi včasih lahko bilo še kaj več izbire pri hladnih obrokih, ki jih je moč pripraviti tudi z nekoliko tveganja.

Čez količino hrane se res ne sme pritožiti nihče, saj je dovolj in celo ostane včasih, zlasti nam, ki nismo največji jedci.«



**Vinko Lipuš, kuhar in delilec hrane.** Kar v šanku smo ga povprašali in prvi o svojem delu takole: »Pohvalim se lahko, da sem s svojim delom zadovoljen. Pohiteti je treba, saj je vsakodnevno hitro in ustrezno postrežen. Mislim, da k temu prispeva tudi to, da sem še mlad in zame takole razgibano delo ni, ne fizično, ne psihično pretežno.

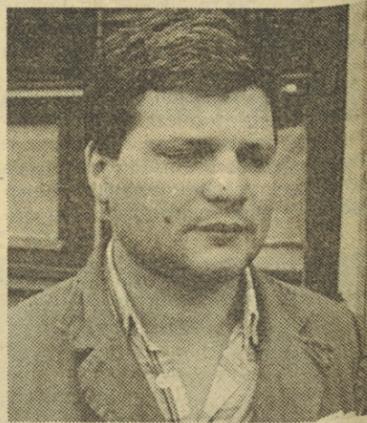
Jesti je osnovna potreba človeka in to vsi počnemo po večkrat na dan. Zato kot kuhar prav uživam v svojem delu, saj tako s svojo spretnostjo in znanjem služim prav tem človeškim osnovnim potrebam. Ne gre za filozofijo, ampak za otipljivo delo, da pripravijo dobro jed in jo prijazno ponudiš človeku, ki jo z veseljem pospravi. Če tu uspeš, je že to uspeh in pohvala hkrati. Mislim, da mi to v večini primerov uspe in zato imam svoje delo rad.«



Na sestanku IO sindikata v Orodjarni.

## Sindikati zelo delaven

V vsaki TOZD daje osnovna organizacija sindikata ton samoupravnemu in družbenopolitičnemu življenju, kar se končno odraža tudi pri doseganju delovnih načrtov. Kako je s tem v TOZD Naprave in orodja v Industriji elementov smo povprašali predsednika sindikata Dušana Tomšiča.



Dušan Tomšič.

Predvsem smo zadovoljni, da je na sestankih in zlasti na zborih delovnih ljudi vse več zanimanja za vse skupne zadeve. Letos smo obravnavali vrsto predlogov in osnutkov samoupravnih sporazumov in sodelavci so se kar prizadevno oglašali. Sodelujejo z zelo konkretnimi predlogi, pomisleki pa tudi pripombami, kar gotovo pomeni, da je samoupravljanje prišlo v našo zavest. Pa ne le v zavest, ampak, da je družbenopolitično, gospodarsko in proizvodno delo v odgovornosti nas vseh.

Proizvodnjo in poslovanje smo nekako »zares« vzeli za svoje. Naše delo in sodelovanje ima zelo specifične razmere. Kot orodjarna smo TOZD skupnega pomena, se pravi, da delamo po potrebi za vse TOZD v naši delovni organizaciji. Največ dela, precej več kot polovico, opravimo za Ferite, ki se naše Orodjarne kar pridno poslužuje za izdelavo novih naprav in orodij pa tudi za vzdrževanje vsega tega. Delamo tudi za Keramiko, Magnete in druge, zlasti za SEM. Nekaj uslug pa opravimo tudi za druge, izven naše delovne organizacije.

Zato skušamo vzpostaviti z našimi naročniki dela dohodkovne odnose, da ne bi šlo za čisto komercialni odnos. Tako bi dosegli, da bi z našimi inovacijami, konstrukcijami in izdelanimi napravami bolje opremili tovarne za katere delamo. Te bi imele večjo in boljše proizvodnjo, mi pa del prihodka, ki jih prinašajo naše racionalizacije. Menim, da je že čas, da bolj cenimo znanje, izkušnje in tudi strokovno delo orodjarjev in strokovnih sodelavcev.

Tudi v znanje in pridobivanje kadrov vlagamo vse več. S kadrovsko službo naših Skupnih služb IEZE smo pred tremi štirimi leti naredili močno propagandno akcijo za pridobivanje novih kovinarjev. Pokazalo se je namreč, da zanimanje za ta poklic vse bolj upada.

**Ivanka Gognjavec, kuharica:** »Delo je precej zahtevno, saj je potrebno več zavzetosti in iznajdljivosti pa tudi znanja, kot pri kakem rutinskem delu na traku. Z delom sem kar zadovoljna, upam, da so tisti, ki jedo tudi. Največ dela imam s pripravo solat, s peko mesa, pa klobase kuhamo in hrenovke.

Sicer moram reči, da delo ni preveč zahtevno, razen kakih kosil za večje praznike. Tu v menzi je velik poudarek na hitrosti, saj mora biti v začetku malice vse nared. To pa včasih ni tako enostavno, saj je s pripravo veliko drobnega dela, včasih pa tudi material pride malce kasno.

Sicer pa je tu lepo delati, saj je »kaj vzeti v roke«, prostor in naprave zadoščajo za naše potrebe in kar lepo teče vse naše delo.«

FY



Skromne, a toliko bolj pristrčne slovesnosti so se prejšnji petek udeležili nekateri, v letošnjem letu upokojeni delavci Iskre Avioelektrike Nova Gorica. Sprejeli so jih predstavniki družbeno političnih organizacij, v imenu vodstva delovne organizacije pa jih je pozdravil pomočnik glavnega direktorja Josip Pavlič. Po krajšem razgovoru v delavski restavraciji jim je predsednik sindikata Boris Gregorič predal spominsko darilo, nato pa so obiskali še sodelavce in pogledali, kako je na delovnem mestu, kamor so prihajali leta in leta, vlagali delček sebe, svoje znanje — vse za večji in hitrejši napredek delovne organizacije.

# Že trinajstič Bedjanićeve nagrade

V sredo, 15. t.m. je bila v prostorih Kluba delegatov SRS manjša slavnost, na kateri so že trinajstič podelili vsakoletne nagrade prof. dr. Vratislava Bedjanića. Nagrade, ki jih razpisuje delovna organizacija Iskra-Avtomatika za spodbudo znanstveno-razvojnega dela na področju sistemov, naprav in elementov avtomatizacije ter zaščite in stikalne tehnike, se podeljujejo v počastitev spomina na ustanovitelja tovarne TELA, ene izmed bivših temeljnih organizacij, iz katere Avtomatika izhaja.

Pred štirinajstimi leti sta takratna delavska sveta tovarne električnih aparatov TELA, kot proizvajalka in Zavod za avtomatizacijo kot razvojna institucija sklenili, da podelita vsako leto posebne nagrade za najboljša diplomska in magistrska dela ter doktorske disertacije, ki so jih kandidati zagovarjali na elektrotehniških fakultetah v Jugoslaviji.

Tako je bil že trinajstič razposlan tem fakultetam razpis. Komisija v sestavi: prof. dr. Anton Dolenc, prof. dr. Ivo Golubović, prof. dr. Anton Ogorelec, prof. dr. Bruno Stiglic, dipl. ing. Ivo Dremelj in dipl. ing. Marko Jerič, je ugotovila, da tematika vseh podanih del ustreza zahtevam razpisa; da avtorji svoja dela zagovarjali v študentskem letu 1981/82 in da so vsem delom priložena priporočila, oz. mnenja fakultet ter njihovih mentorjev. Na osnovi strokovne ocene so podeljena priznanja in denarne nagrade za naslednje kandidati:

**za diplomska dela:**

**BRANKO BENCIK** — za delo: »Adaptivna regulacija vrtilne hitrosti« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

**DRAGAN BRANKOVIĆ** — za delo: »Skupinska regulacija aktivnih moči v hidroelektrarnah.« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Beograd

**BORUT ČERNIVEC** — za delo »Sistem za zbiranje in protokoliranje podatkov z možnostjo krmiljenja« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

**VALTER MACAKANJA** — za delo »Numerični proračun v reguliranem reluktantnem motorju« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Zagreb

**IVAN MARŠIĆ** — za delo »Organizacija in zanesljivost memoriskih sestavov« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Zagreb

**RAJKO SVEČEK** — za delo »Urejanje datotek na računalniku C-18« predlagatelj: Visoka tehniška šola, Maribor

**za magistrski deli:**  
**BOJAN NEMEC** — za delo »Di-

skretno adaptivno vodenje multivariatnih sistemov« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

**JURIJ ŠILC** — za delo »Magnetni mehurčki v digitalni tehniki« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

**za doktorsko disertacijo:**  
**ANTON ČIŽMAN** — za delo »Računalniška identifikacija multivariatnih sistemov z referenčnim modelom« predlagatelj: Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana.



Organizatorjem obveščanja oz. novinarjem v združenem delu in sindikatih je govoril predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen.

## Srečanje organizatorjev obveščanja

Sredi decembra je v Mariboru potekalo 5-letno srečanje vseh, ki se v organizacijah združenega dela in v sindikatih ukvarjajo z obveščanjem. Zdaj že tradicionalno srečanje je pripravil Odbor za obveščanje in politično propagando pri RS ZSSS.

Organizatorje obveščanja, oz. novinarjev v združenem delu in sindikatih je

Pred slavnostno podelitvijo nagrad je prisotne nagrajence in predstavnike delovne organizacije Avtomatika v imenu komisije pozdravil prof. dr. Anton Ogorelec. V kratkem nagovoru je obudil spomin na del življenjske poti prof. dr. Bedjanića, vezane na osnove tovarne TELA, ter na prispevek, ki ga je nesebično vpletel v vrsto prizadevanih študentov in diplomantov Fakultete za elektrotehniko kot pedagog.

O današnji programsko—proizvodni usmeritvi in poslovnih dosežkih pa je v nadaljevanju spregovoril predsednik PO DO Avtomatika Stane Preskar. Pri tem je posebno poudaril, da brez delovanja visokošolskih ustanov z neposredno proizvodnjo, torej brez nenehnega obnavljanja in dotoka znanja, katerega v vedno večji meri vlagamo v razvoj lastnih elementov, naprav in sistemov, ne bomo uspešno rešili težkega gospodarskega položaja.

V imenu nagrajencev se je za nagrade in s tem za vzpodbudo za nadaljnje razvojne dejavnosti zahvalil prof. dr. Anton Čižman.

Š.D.



Letošnji nagrajenci z nagradami dr. V. Bedjanića.

veščanja ocenili stanje na področju obveščanja v organizacijah združenega dela.

Stopnja razvoja samoupravnega obveščanja v združenem delu je sicer pogojena z razvojem samoupravnih odnosov in procesa dela, toda zelo veliko je tudi subjektivnih težav. Razprava je pokazala, da je stanje od OZD do OZD različno, različni so pristopi, različna pojmovanja vloge organizatorjev obveščanja. To je delno razumljivo, saj je samoupravno obveščanje izredno fleksibilna zadeva, ki se mora prilagajati posebnostim posameznega okolja. Ni pa možno tolerirati dejstva, da se še tudi danes zgodi, da glasilo OZD »ureja« direktor, da zganja samovoljo v obliki zaplembe glasila ipd... Ob družbenoekonomskih zaostritvah se pojavlja tudi težnja o zapiranju infor-

macij pa čeprav bi morali prav zdaj najbolj odprto govoriti in pisati, saj delavci edino na ta način lahko dojemajo zahtevnost trenutka in se v najširši fronti angažirajo za odpravljanje problemov.

O informativno propagandni dejavnosti v sedanjih razmerah je govoril član predsedstva CK ZKS Jak Koprivec, o novostih na področju družbenega sistema informiranja in javnega obveščanja pa predsednik republiškega komiteja za informiranje Marjan Siftar. Prav zdaj so v teku aktivnosti na področju normativnega, oz. zakonskega urejanja teh dveh področij, pri čemer je poseben poudarek na informiranju v združenem delu.

Večjo vlogo pri obveščanju delavcev v slovenskih OZD pa naj bi imelo tudi glasilo »Delavska enotnost.

Kazimir Mohar



Srečanje organizatorjev obveščanja v Mariboru je odprlo precej zahtevnih vprašanj o vlogi samoupravnega obveščanja v združenem delu o aktualnem družbenoekonomskem trenutku, zlasti o vlogi glasil, o statusu organizatorjev obveščanja in podobnem. Tudi v Iskri s stanjem na področju obveščanja delavcev ne moremo biti v celoti zadovoljni, lahko pa ugotovimo, da smo v novejšem obdobju le dosegli nekatere zelo pozitivne rezultate.

## O industrijskem oblikovanju

V tem prispevku bi želel nekaj besed nameniti industrijskemu oblikovanju. Gre namreč za to, da se je potrebno v času tekmovanja na tržiščih večji meri kot do sedaj nasloniti na odločilni delež oblikovanja v proizvodnem in prodajnem pomenu procesa.

Znano je namreč, da se kot poslovno uspešne pojavljajo na tržišču tiste proizvodne organizacije, ki nudijo porabnikom ne le tehnološko dodelane, temveč tudi lepo oblikovane izdelke, s pretehtano konstrukcijo, iz dobrih materialov ter s pravilno izbranim načinom izdelave.

Zato morajo oblike izdelkov ustrezati vsem zahtevam in jim slediti. V industrijskem izdelku se mora združevati oblikovno, inovacijsko in razvojno delo. Če se te tri kategorije ne povezujejo v organizem, v uravnovešeno celoto, ki ji ne moremo nič dodati, da bi bila lepša in nič odvzeti, da je s tem ne bi poslabšali.

Ne bi našteval različnih stopenj posegov na izdelkih, oz. metodologije oblikovnega procesa, poudariti pa hočem, da bo oblikovna inovacija — ta je v jugoslovanskem prostoru vse prevečkrat prezrta, čeprav posredno vpliva tudi na ceno izdelka, zagotovljena le z oblikovalčev prisotnostjo na vseh ravneh proizvodnega procesa. Pri nas imamo vrsto odličnih oblikovalcev, a jih žal premalo vključujemo v sodobno gospodarstvo.

Kot sem že omenil, postaja lepa oblika industrijskih izdelkov vse bolj pomembna zahteva v mednarodni in domači prodajni konkurenci. Vsako pretiranje v tej smeri pa je seveda škodljivo. Psihološki vpliv zunanega videza izdelka je namreč izreden. Tržni strokovnjaki v zahodnih industrijskih družbah se tega dobro zavedajo. Manipulacija s kupcem na račun lepega videza izdelka, ali embalaže je docela običajna. Slepo verjame, da je privlačen zunanji plašč izdelka že zagotovilo za vse ostalo.

Pri nas pa si moramo prizadevati predvsem za to, da bo zunanja oblika, ali bolje rečeno celotno pojavljanje industrijskega izdelka sporočilo o vseh pravilno usklajenih funkcionalnostih, tehnoloških, ekonomskih in drugih vidikih izdelka, z drugo besedo — oblikovane vsebine.

M.R.

Safet Madedović



novna proizvodna enota vsake hidroelektrarne je agregat, ki ga sestavljajo turbin, generator in transformator. Iskra se je pred trinajstimi leti pričela intenzivno ukvarjati z avtomatizacijo hidroelektrarn in je do danes povsem samostojno razvila svoj sistem za avtomatizacijo hidroelektrarn. Tako avtomatizirana hidroelektrarna prvi pogoj za povezovanje proizvodnih enot v elektroenergetski sistem, ki ga je nato možno daljnjsko nadzorovati, voditi ter optimirati.

pozdravil predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen. Spregovoril je o aktualnih nalogah sindikata po X. kongresu ZSS, ki so seveda predvsem bitka za stabilizacijo, za boljše gospodarjenje in varčevanje na vseh področjih, zagotavljanje in razvoj odločilne vloge delavca v samoupravnem socialističnem sistemu in druge.

V prizadevanjih pri premagovanju zahtevnega družbenoekonomskega položaja Jugoslavije morajo seveda sodelovati tudi organizatorji obveščanja. Z ustvarjalnim in kritičnim pisanjem morajo ljudi motivirati k odpravljanju problemov, pomagati pri iskanju odgovorov na pobude in kritične pripombe ter zahtevati odgovore na aktualna vprašanja.

Po govoru Marjana Orožna se je srečanje nadaljevalo v dveh skupinah. V prvi so sindikalni delavci občinskih svetov ZSS, ki so odgovorni za obveščanje, razpravljali o informiranju v zvezi sindikatov, v drugi pa so organizatorji ob-

ISKRA — AVTOELEKTRIKA

## Sprejet terminski koledar

Kako bo potekalo delo v prihodnjem letu? Katere sobote bodo proste, katere delovne? Kdaj bo kolektivni dopust itd? O vsem tem, pravzaprav o sprejemu terminskega koledarja za leto 1983 so med drugim prejšnji teden razpravljali in sklepali delavski sveti vseh TOZD in DSSS v Iskri — Avtoelektriki, Nova Gorica.

Sektor za organizacijo in študij dela je pripravil terminski koledar po že ustaljeni metodologiji. Dal ga je v obravnavo po TOZD in DSSS v oktobru in po sprejemu nekaterih pripomb je izdelal dokončen predlog, ki je bil tudi sprejet z upoštevanjem možnosti preračunov delovnega časa, če bi se tekom leta pokazala potreba zaradi morebitnih problemov v proizvodnem procesu.

Poglejmo zdaj na kratko glavne značilnosti novega terminskega koledarja.

Delovne sobote bodo praviloma kot doslej prve sobote v mesecu. Sobota, 5. marca bo delovni dan za solidarnost. Letni fond ur za leto 1983 je 2191. Kolektivni dopust se bo pričel 25. julija in bo trajal do 5. avgusta. Kolektivni dopust bo še 31. oktobra in 28. novembra (zaradi praznikov). Skupno bomo koristili 12 dni kolektivnega dopusta. Vseh delovnih dni bo 252, plačanih pa 274 dni, torej 22 dni več.

Priznati moramo, da je terminski koledar za prihodnje leto dobro zasnovan in v celoti pretehtan. Ostane nam le še želja, da bi nam bila naklonjena tudi druga stran, to je tista najvažnejša — preskrba s potrebnimi surovinami, saj bomo le na podlagi tega dejavnika sledili začrtanim delovnim dnevom iz terminskega koledarja.

# »Gospodarski odnosi ne smejo zaostajati za političnimi«

Pogovor z Wang Hengzhijem

Poročali smo že o obisku delegacije Ministrstva za strojogradnjo Ljudske republike Kitajske ter o podpisu kooperacijske pogodbe med Iskro in Inštitutom za orodne stroje pri tem ministerstvu o dolgoročno proizvodnem sodelovanju na področju programskih naprav za orodne stroje in dele orodnih strojev. Pogodba predvideva v prihodnjem letu obojestransko menjavo v višini 1,4 milijona dolarjev.

Obisk delegacije kitajskega ministerstva v Ljubljani smo izkoristili tudi za krajši pogovor z vodjo delegacije namestnikom direktorja Inštituta za orodne stroje Wang Hengzhijem. Najprej smo ga prosili, da nam predstavi Inštitut.

»Inštitut za orodne stroje se bavi v glavnem z razvojem, raziskovanjem in proizvodnjo orodnih strojev. V inštitutu je 1.900 zaposlenih, med njimi 500 inženirsko-tehničnih strokovnjakov. Naš inštitut tako na primer izdeluje različne precizne stroje, med njimi tudi takšne, ki so zanimivi za jugoslovansko tržišče ali pa bi jih skupaj z Iskro prodajali v Evropi.«

»In na katerem področju so največje možnosti za dolgoročno proizvodno kooperacijo?«

»Sodobni orodni stroji, kot veste, potrebujejo kakovostno elektroniko. Sami imamo velike zmogljivosti na razvojno-raziskovalnem področju, menimo pa, da bi elektroniko lahko kupovali, in to tudi bomo, v Iskri.«

»Kako pa ocenjujete navezovanje vse tesnejših gospodarskih odnosov med državama?«

»Med Ljudsko republiko Kitajsko in Jugoslavijo, med obema partijama so odnosi odlični in razumljivo moramo ekonomske odnose prilagoditi političnim. Dobri politični odnosi terjajo tudi dobre gospodarske odnose.«

»Za vami so dnevi trdega dela pri oblikovanju dolgoročne kooperacijske pogodbe. Zatorej samo še vprašanje, kako ocenjujete obisk v Sloveniji in v Iskri?«



»Povsod, kjer smo bili, so nas izredno ljubeznivo sprejeli. Počutili smo se kot doma. Takoj bi rad poudaril izredno vlogo Marcela Božiča iz Iskre Commerce, ki je vložil velikanske napore za navezavo stikov in za uspešno sodelovanje med našim Inštitutom za orodne stroje in Iskro. Tudi drugi tovariši iz Iskre s katerimi smo v minulih dneh pripravljali pogodbo, so bili nadvse ljubeznivi do nas in neumorno delavni. Omogočili so nam ugodne delavne pogoje. Vse to je pripomoglo k temu, da smo med našim obiskom dosegli ugodne rezultate. Izkoristil bi to še priložnost in prenesel pozdrave delavcev iz našega Inštituta Iskrim delavcem.«

Lado Drobež

Kljub tržnim akcijam, ki so v zadnjem obdobju stekle, v Makolah še vedno ne računajo na 100% pokritost proizvodnje v prihodnje leto. Zato kot eno od oblik iščejo možnost za nadomestno proizvodnjo znotraj Iskre. Prav na to temo so se večkrat sestali na razširjenih sestankih z družbeno-političnimi organizacijami, samoupravnimi organi in kolegijem TOZD ter ob prisotnosti občinskih družbeno-političnih organizacij. Vendar pravega odziva na predloge ni bilo.

Če pogledamo še planske postavke za 1983. leto, ki izhajajo iz prvega osnutka, bodo izdelali 1 milijon 885.000 relejev (od tega 200.000 že v letošnjem letu) ali za cca 20% ali 500.000 kosov manj kot bi jih lahko. Izdelava programatorjev pa je kot smo že omenili uvožno odvisna in je odvisna od skupnega planiranja s finalisti. Predviden pa je dvig proizvodnje za cca 25%.

Kaj naj temu še dodamo? Morda le to, da v trenutku, ko v nobeni TOZD ne moremo iti za jutrišnji dan povsem prepričani v dobre poslovne rezultate, pomislimo na sodelavce in jim ponudimo znanje, delo, česar pa v Avtomatiki in Iskri prav gotovo ne primanjkuje.

S.D.

## Štipeidisti Iskre na ekskurziji v Kondenzatorjih v Semiču

Dne 10.12.1982 je Klub inovatorjev Iskre organiziral ekskurzijo v tovarno kondenzatorjev v Semiču. Povabili smo tudi štipeidiste Iskre iz Kranja.

Iz Ljubljane grede smo odšli ob 7.30 in si spotoma ogledali Jurčičevo rojstno hišo in Stare žage, kjer so bili prvi zametki Iskre.

V Semiču so nas lepo sprejeli nekateri delavci kadrovske službe in razvoja, člani Kluba štipeidistov in mladinci. Opisali so nam nastanek in organizacijsko strukturo tovarne, nato pa smo si ogledali potek proizvodnje. Videli smo, da je delo dobro organizirano, posebno pa smo bili presenečeni nad delovanjem strojev, ki so jih strokovnjaki tovarne sami razvili in izdelali. Po izjavah delavcev tovarne se ne razlikujejo bistveno od podobnih tujih strojev. Izdelujejo tri osnovne vrste kondenzatorjev, podvrst, različnih oblik in vrednosti kondenzatorjev pa je mnogo več. Spoznali smo tudi problematiko, ki je nastala zaradi uvoza materiala.

Po ogledu smo imeli razgovor o delu Kluba inovatorjev Iskra, o pripravnosti in vključevanju Kluba štipeidistov v mladinsko organizacijo. Dogovorili smo se za konkretne skupne akcije na področju planinske sekcije in tudi, da bodo štipeidisti semiške tovarne obiskali eno izmed kranjskih TOZD, kjer Klub štipeidistov uspešno sodeluje z mladinsko organizacijo.

V razgovoru smo izvedeli, da so štipeidisti v razvojni službi zaželeni in da imajo od strokovnih delavcev vsa pomoč pri diplomskem delu.

V Črmošnjicah smo preživeli spoznavno popoldne in se preizkusili v športu.

Se enkrat se gostiteljem zahvaljujemo za prisrčen sprejem.

## ISKRA—AVTOMATIKA

### Kje so vzroki?

Tovarna programskih stikal in relejev je ena od najmlajših temeljnih organizacij delovne organizacije Iskra—Avtomatika. S svojim proizvodnim programom je vezana v reprodukcijsko verigo s TOZD Sestavni deli in TOZD Naprave za energetiko.

Zaostreni pogoji gospodarjenja in notranja organizacijska nedorečenost, predvsem s strani dohodkovne povezanosti med omenjenima subjektoma, so v preteklem letu slabo vplivali na poslovne rezultate. Temeljna organizacija je namreč poslovala z izgubo, čeprav je bil fizični obseg proizvodnje dosežen v skladu z načrtom.

Prav tako je bil dosežen tudi fizični obseg konvertibilnega izvoza in nekaj pod planom klirinški izvoz. S sanacijskim programom je bilo ugotovljeno, da je akumulativna sposobnost obstoječe proizvodnje, ki bazira le na dveh blagovnih skupinah—programatorjih za pralne stroje in pomožnih relejih PR 15—17, izredno nizka.

Pri tem moramo znova opozoriti na vprašanje realizacije sprejetega sklepa delavskega sveta DO (14. redno zasedanje, 9. 4. 1982), ki je vseboval ukrepe za izboljšanje poslovanja v delovni organizaciji v tekočem letu in katere je predlagal razširjeni kolegij Avtomatike.

Kljub programski krizi so v Makolah plan za letošnje leto postavili dokaj realno, pri čemer so planirano proizvodnjo programatorjev na ravni realizacije iz leta poprej, relejem pa naj bi fizični obseg dvignili za cca 18%. Čeprav so rezultati v prvih petih mesecih kazali dokaj ugodno sliko, so se ob polletju bistveno spremenili.

V pričetku drugega polletja se je namreč izkazalo, da naročil za proizvodnjo relejev, ki so potrebna, da izpolnijo razpoložljive proizvodne možnosti, ni, oz. da se razlikujejo od dinamike letnega plana. Tako so izpadla naročila za Vzhodno Nemčijo, čemur je bil delno vzrok nesolidna dobava v 1981. letu, ki jo je povzročilo pomanjkanje kontaktnega materiala. Kasneje so ga sicer intervencijsko uvozili, vendar prepozno tako, da je letošnji izpad precejšen. V 1981. letu beležijo tudi izpad naročil iz Anglije—EHT in delno iz Zahodne Nemčije. Glede na letošnji plan pomeni izpad dveh, oz. treh kupcev za cca 20 do 25% znižanje proizvodnje relejev.

V TOZD so vseskozi prilagajali proizvodne zmogljivosti letnemu planu proizvodnje in prodaje. Že v aprilu pa

so pričeli opozarjati na nereden dotok naročil. Nekoliko kasneje se je pokazalo, da so tržne službe v Iskri prepozno reagirale na pojave na zunanjem trgu, čemur je bil delno vzrok (v Avtomatiki) tudi v pomanjkanju kadra za prodajno področje elementov. Povprečno gledano je bila iz navedenih vzrokov v TOZD izgubljena mesečna proizvodnja relejev.

Da vsaj do neke mere zagotovijo socialno varnost delavcev, so v oktobru pričeli s proizvodnjo na zalogo. In sicer tistih relejev, ki jih bo na osnovi analize trg v prihodnjem letu potreboval. Hkrati so v istem obdobju za štirinajst dni prerazporedili petdeset delavcev v Kmetijski kombinat. Trenutna proizvodnja relejev pa je cca 80%.

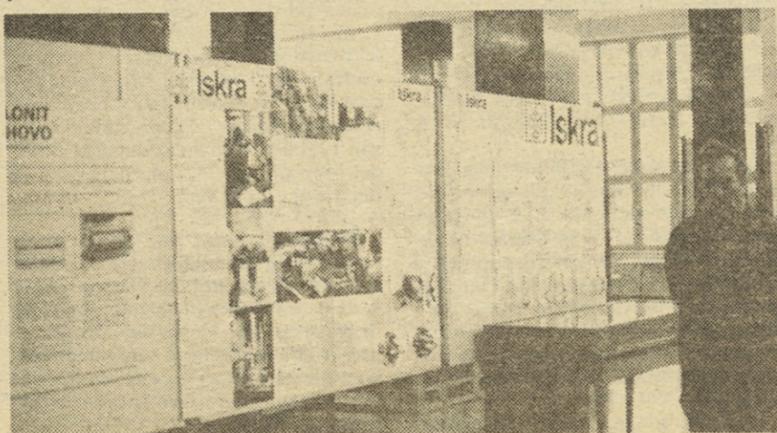
V TOZD so nam povedali, da bodo do konca leta realizirali vsa naročila in del proizvodnje na zalogo. V kolikor pa bi v tem času pridobili še naročila iz Amerike, bi rešili trenutno stanje in preprečili marsikatero težavo, ki jo pričakujejo v prvem četrtletju prihodnjega leta.

Ameriško tržišče je bilo do pred kratkim za tako imenovane elementaše neraziskano, po prvih podatkih pa se kaže kot izredno močan potencialni kupec. S pridobitvijo teh naročil in v kolikor bi prodrli tudi na vzhodno tržišče (SSSR), bi pridobili tudi dodatne devize, ki jih potrebujejo za drugo blagovno skupino — za programatorje. Za proizvodnjo le-teh morajo združevati sredstva z OZD-finalisti, ki pa so Gorenje in EI Niš.

## Znanje, delo, napredek

Pod tem naslovom so v avli novogoriške skupščine odprli zanimivo razstavo, prvo te vrste.

Bogata razstava ne prikazuje zgolj izumiteljske in inovacijske dejavnosti, pač pa je prepletena tudi z izdelki in



Z razstave: znanje, delo, napredek.



Jubilanti dela Avtoelektrike na slavnosti.

## Delovni jubilariti v Avtoelektriki

V prejšnji številki našega glasila smo objavili imena in priimke jubilaritov dela, tistih, ki so zvesti novogoriški Iskri — Avtoelektriki že celih 30, 20 in 10 let. Žal, so bili objavljeni le tisti jubilariti, ki so zaposleni v temeljnih organizacijah in skupnih službah v Sempetru pri Gorici, ker v našem uredništvu nismo imeli podatkov jubilaritov iz TOZD s sedežem izven.

Kljub skrbnemu pregledu vseh pa se nam je vseeno prikradla napaka, ki jo že takoj v uvodu popravljamo, prizadetim pa naše iskreno opravičilo. Iskra — Avtoelektrika ima namreč v Ljubljani na Celovški cesti svoj prodajni oddelček, ki sodi pod TOZD Komerciala Nova Gorica. In prav v tem oddelku sta tudi dva jubilarita dela in to 20-letnika. To sta Rozika Beltram in Jože Farkaš. Obema čestitke, toliko bolj prisrčne in — brez zamere!

Na skromni, vendar toliko bolj prisrčni slovesnosti so se srečali jubilariti dela prejšnji petek v delavski restavraciji Iskre — Avtoelektrike. Ponosno so vstopali vanjo, za trenutke so postali pri vhodu, kjer so jim mladinke in mladinci pripeli v gumbnico rdeči nagelj in jubilejno značko, hip za tem pa jih je že ogovoril predsednik konference OO sindikata Boris Gregorič.

»Prepričan sem«, je dejal, »da se je vsak od vas letos pogosto spomnil na leto 1962 in 1972, torej 20 in 10 let nazaj, na tisti dan, ko se je prvi seznanil z našim proizvodnim programom, na dan, ko je obljubil zvestobo kolektivu. Jubilej, kakršnega praznujete vi danes je lep praznik, na katerega smo vsi po-

nosni«, je zaključil Gregorič in vsem iskreno čestital.

V imenu vodstva delovne organizacije se je čestitkam pridružil tudi pomočnik glavnega direktorja Robert Žerjal, ki je v nadaljevanju orisal prehojeno pot jubilaritov in spregovoril o sedanjem in prihodnjem gospodarskem trenutku v Iskri — Avtoelektriki. Vsem se je tudi zahvalil za trud in prizadevanje pri opravljanju vsakodnevnih nalog.

Vsi jubilariti bodo prejeli tudi posebne diplome na prvih zasedanjih delavskih svetov TOZD in delovne skupnosti skupnih služb.

M.R.

## TOZD TGA, RATEČE

### Novi plinski gorilnik za laboratorijsko uporabo

Na pobudo Iskrine kranjske delovne organizacije Kibernetike, ki v okviru svojih dejavnosti opremlja tudi šolske laboratorije, so strokovnjaki Iskrine Tovarne gospodinskih aparatov v Retečah pričeli razvijati poseben laboratorijski plinski gorilnik.

Odločitev Kibernetike, da spodbudijo Tovarno gospodinskih aparatov za razvoj novega izdelka, kakršnega v Jugoslaviji nihče ne proizvaja, ni naključna. V tej temeljni organizaciji imajo namreč veliko izkušenj pri proizvodnji plinskih peči, registrirani so za testiranje plinskih gorilnikov, tako da odločitev res ni bila nepremišljena.

V Retečah so predlog vzeli zares in kmalu postavili na mizo novi izdelek, ki po lastnostih prav nič ne zaostaja za uvoženim, kar dokazuje tudi pridobljeni atest.

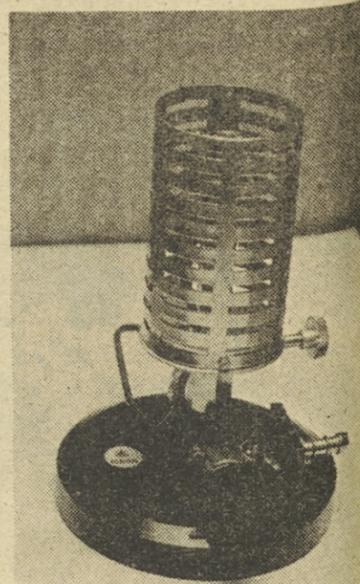
Nazivna moč tega gorilnika je 900 W, temperatura plamena pri sedanjih izvedbi je 900 stopinj Celzija, vendar je možno gorilnik prilagoditi tudi za drugačne temperature plamena. Namesto sedaj predvidenega butana—propana pa je z manjšimi modifikacijami gorilnik možno uporabljati tudi za druge

prizadevanji nezaposlenih, od otrok iz vrtec in šol, do starejših občanov iz domov za ostarele. Svoj prostor na razstavi ima tudi Iskra — Avtoelektrika, razstavljene pa so mnoge, doslej prijavljene inovacije. Le-te nazorno prikazujejo fotografije, ki jih spremlja tekstualni del, oboje pa poda obiskovalcem razstave jasno sliko o tej dejavnosti v Avtoelektriki.

Razstavo je pripravil odbor za pospeševanje inventivne in raziskovalne dejavnosti pri Raziskovalni skupnosti občine Noya Gorica.

Omenjeni prikaz znanja, dela in napredka je prav gotovo spodbuda mnogim, ki žele v svojem delovnem okolju nekaj novega, izvirnega, ki žele prihranek na materialu ali pa racionalnejšo izrabo delovnega časa za izdelavo določenega izdelka. Zato gre vsem snovalcem in organizatorjem razstave priznanje, hkrati pa tudi želja mnogih, naj razstava ne bo zadnja.

Marko Rakušček



Novi plinski gorilnik.

vrste plinov. Izdelek je primeren za široko vrsto uporabe, saj ima vgrajen termoelement kot varovalo, ki izključuje dotok plina, če plamen ugasne. Poleg glavnega plamena (ki mu je moč z različnimi šobami določiti različne oblike) gori še en droben plamenček, ki potroši zanemarljivo malo plina, namenjen pa je za prižiganje glavnega plamena in za gretje varovala.

Omenili smo že, da je izdelek po vseh lastnostih popolnoma enakovreden podobnim izdelkom tujih specializiranih podjetij, pa tudi nič dražji ni. Izdelek je pretežno iz domačih materialov in kar je posebej pomembno — v celoti je plod domačega znanja in razvoja.

Stane Fleischman

## OBVESTILO ŠTIPENDISTOM!

Obveščamo vse štipeidiste Iskre, ki bi se hoteli ukvarjati z elektroniko, da so naši prostori ob Studentskem naselju (nad gostilno »Katra«). Vabljeni ste vsak ponedeljek ob 19. oz. ob dežurnih dnevih, ki so: ponedeljek, sreda, petek od 17. do 20.

Pripeljete se z avtobusom št. 14 do postaje: Studentsko naselje.

## Opremljena še ena tovarna močnih krmil.

V zadnjih dneh letošnjega leta so v Avtomatiki uspešno zaključili še eno izmed pogodbenih del. Pri investitorju, Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona—TOZD Tovarna močnih krmil so projektirali in v obliki inženiringa dobavili kompletni sistem za avtomatizacijo proizvodnega procesa.

V novi tovarni močnih krmil s tehnično zmogljivostjo 10 ton na uro, je v celoti postavljena domača tehnološka oprema. Proizvodno-tehnološki koncept temelji na skupni meljavni komponenti. Sam proizvodni postopek pa je razdeljen na naslednje tehnološke faze:

- pripravo predmešanic
  - meljavo surovin
  - doziranje surovin iz komponentnih celic na dozirne tehtnice
  - mešanje komponent v horizontalnih mešalcih z napravami za doziranje tekočih masoč
  - doziranje melase v posebnih mešalnih strojih
  - paletiranje (granuliranje) krmil
  - skladiščenje in ekspedit gotovih izdelkov v sipkem stanju (bulk—transport).
- Krmilni sistem s tehtalno-dozirnimi napravami se skupno z jakotično opremo nahaja v centalnem komand-

nem prostoru, kar operaterju omogoča celovit pregled proizvodnega postopka in potrebnega posluževanja.

Pri gradnji krmilne avtomatike so korišćeni programabilni avtomati PA-30, ki omogočajo univerzalno reševanje zahtevnih logičnih funkcij na osnovi programiranja. Tehtalno-dozirni sistem VDT 21—D/RS pa omogoča vnos šestnajstih različnih receptov s 24. komponentami in zapisom tehtalnih količin na tiskalniku. In to lahko v dnevnih, tedenskih in mesečnih statistikah, kakor izbere operater.

Z uspešnim zagonom in poskusnim obratovanjem so v Avtomatiki ponovno pridobili referenco za še intenzivnejše vključevanje na tržišče, kot priznan izdelovalec, oz. dobavitelj programskih krmilnih sistemov za krmiljenje avtomatiziranih procesov v industriji.

S. D.

## Tudi v Žužemberku režijci v proizvodnji

V žužemberški Iskri imajo proti koncu leta naročil kar preveč, zlasti za izvoz. Da bi dosegli začetni program in izkoristili vse zmogljivosti so se dogovorili, da bo vsak dan delalo 8 režijcev, v neposredni proizvodnji. Akcijo je predlagal in izpeljal sindikat, podprle pa so ga vse družbenopolitične organizacije v TOZD.

Vsi, ki ne delajo v neposredni proizvodnji tako prihajajo na vsto za delo na manj zahtevnih, pa potrebnih operacijah proizvodnje. Tako se vrstijo sodelavci iz administracije, tehnologi, konstrukterji in drugi pri delu. Vsak dan jih

dela po osem. Navadno opravljajo delo, ki je tehnološko manj zahtevno in kjer ni treba posebnega priučevanja in se lahko vsak takoj vključi. Skratka, kjer so potrebne pridne roke.

Tako na manj zahtevnih operacijah, zlati pri zlaganju, pakiranju in ekspeditu, pa tudi na strojih delajo »udarniške« ure režijci. Ker se tako sprostijo nekateri priučeni delavci, gredo lahko ti delat na faze, za katere so se priučili in tam zamenjajo delavce, ki so slučajno na bolniški ali na dopustu. S tem so dosegli, da je vsaj na nekaterih proizvodnih procesih 100% izkorišćenost vseh kapacitet.

Zanimivo je, da storilnost pri režijcih ni nič manjša, kot pri »rednih« delavcih. Vsak se seveda potruji, da bi opravil vse tako, kot zahteva delovni proces. KF



Proizvodnja v žužemberški Iskri.

## ISKRA AVTOELEKTRIKA

### Tovariško srečanje krvodajalcev

Novogoriška Iskra — Avtoelektrika je po številu krvodajalcev med najbolj aktivnimi delovnimi organizacijami na Goriškem. Veliko število zaposlenih se dvakrat letno udeleži te humane akcije — darovanja krvi, konferenca OO sindikat pa je povabila letošnje krvodajalce na skupno tovariško srečanje, ki je bilo pretekli četrtek v delavski restavraciji v Avtoelektriki.

Potem, ko jih je v imenu sindikata pozdravil podpredsednik Fabjan Vičič, je povzel besedo vodja splošno kadrov-

skega sektorja Karol Brenčič. Po pozdravu v imenu vodstva DO je čestital vsem, tistim, ki so prvič darovali to življenjsko tekočino ter tistim, ki so odšli na odvzem krvi že 10, 20 in večkrat. »Ponosni smo na vas«, je nadaljeval, »da poleg naporov, ki jih vlagate v vaše vsakodnevno delo, darujete enkrat ali dvakrat letno tudi delček sebe in tako priskočite na pomoč nekemu, ki ga niste nikoli videli in zanj nikoli slišali. Vsem zbranim, bilo jih je prek 200, se je zahvalil za plemenita dejanja in jih pozval, naj s tako-humanimi akcijami nadaljujejo tudi v prihodnje.

M. R.



Krvodajalci iz Avtoelektrike med srečanjem.

## Proizvodnja baterijskih svetilk se širi

»V DO Zmaj smo takoj za tem, ko smo ostali brez svetilk, s katerimi nas je zaradi dopolnjevanja proizvodnega programa baterij oskrbovala CROATIA iz Zagreba, začelo z osvajanjem njihove proizvodnje in sedaj se že lahko pohvalimo tudi s poslovnimi uspehi na tem področju.« nam je dejal glavni direktor DO ISKRA ZMAJ Franc Smolič, ki nam je na našo prošnjo dal tudi izčrpnije poročilo o pomenu proizvodnje svetilk za njihovo DO. Takole je dejal:

»Ker kupujejo kupci pogosto baterije skupno s svetilko, ni večjega proizvajalca baterij, ki ne bi sam, ali v sodelovanju s poslovnim partnerjem obvladoval celotnega programa baterijskih svetilk. V Jugoslaviji je plošč enak, saj vsi kupci zahtevajo od nas kompletno ponudbo vseh tipov baterij, namenjen-

nih široki potrošnji in njim ustrezne svetilke.

V sedemdesetih letih smo se oskrbovali predvsem s svetilkami iz proizvodnega programa Croatia iz Zagreba ter z uvoženimi svetilkami, kar v tistih časih ni bilo težko. V letih 1980 pa je prišlo do precejšnjega pomanjkanja svetilk



Uspela kombinacija: svinčnik, baterija in talilec zamrzle ključavnice na avtomobilu.

na domačem trgu, predvsem ker se je tedaj ustavil uvoz izdelkov za široko potrošnjo z zahoda in ker je Croatia začela svoje svetilke krepkeje izvažati.

Tako je naša DO ZMAJ prišla takorekoč čez noč v položaj, ko domačemu kupcu ni mogla ponuditi zaokroženega programa svetilk. Takoj smo sprejeli poslovno odločitev, da začnemo z osvajanjem proizvodnje svetilk in sicer postopno za vse tipe baterij in za vse namene.

V relativno kratkem času smo uspeli izdelati 4 tipe svetilk, ki so bile zaradi dobre oblikovne zasnove in uporabnosti izredno odzivno sprejete na trgu in jih še danes uspešno prodaja. Nekateri med njimi so bile tudi popolna novost na jugoslovanskem trgu. Tu mislim predvsem na namizno svetilko, ki je namenjena gospodinjstvom in taboretnju. Teh svetilk niti ne moremo izdelati toliko, kolikor jih tržišče od nas zahteva.

Potrudili pa smo se tudi sicer, da bi bile svetilke oblikovno drugačne od že obstoječih na našem trgu, pri čemer nam je znatno pomagal oddelek za oblikovanje v DO IC.

Ker program svetilk relativno hitro zastari, pripravimo vsako leto vsaj dva nova tipa svetilk; spet take, da z njimi še bolj obogatimo našo ponudbo.

Koliko smo prisotni na jugoslovanskem tržišču pa najbolje pove podatki, da se pri nas prodaja — vsaj po naših podatkih, letno nekaj nad 2 milijonov različnih svetilk, od katerih je bilo Zmajevih letos že 500.000. To je kar precej in tudi v našem prihodu dosega svetilke soliden delež, saj so v njem zastopane z več kot 10%, planiramo pa še nadaljnjo povečanje proizvodnje.

Ker je naš program dokaj nov, se še vedno srečujemo s številnimi težavami tako, da svetilk še nismo intenzivneje ponujali na tujih trgih. Ponudili smo že našo namizno svetilko, manjšo količino žepnih svetilk, ki jih Iskraši poznajo, smo tudi izvozili v Avstrijo, kar pa je bil le bolj poizkus.

V naslednjem letu nameravamo nekatere od svetilk vključiti v našo redno izvozno ponudbo, pri čemer bo glavni problem oskrba z repromaterialom, ki ga sicer kupujemo na domačem tržišču, vendar je uvozno pogojen (plastika, žarnice itd.). V celoti vzeto lahko ugotovimo, da imamo možnost izvoza, toda z nič kaj lahko prilagoditvijo cen.

Od novosti, ki jih bomo ponudili prihodnje leto, naj omenim še kombinirani svinčnik, ki je trinamenski. V njem so: kemični svinčnik, talilec za avtomobilske ključavnice in svetilka.

Ta »svinčnik« uporablja 2 alkalni bateriji R6, ob njem pa bomo dali na tržišče še 2 okrogli svetilki R 14 in R 20.

Imamo še profesionalne svetilke, ki jih uporabljamo za signalizacijo v cestnem prometu in zaščito gradbišč. Ta program osvajamo skupno s firmo Horizont iz ZRN in v tesni povezavi z DO Avtomatika, z njihovo kompletno ponudbo pa bomo prišli na tržišče prihodnje leto. «

B. Č.



Izbor baterij Iskra-Zmaj.



V TOZD Magnetu že uporabljajo novo pridobitev: generator, to je indukcijsko — talilno pripravo, ki služi za proizvodnjo posebnih variant magnetov.

## Med nekdanjimi delovnimi tovariši



Med ogledom proizvodnje.

V petek, 17. decembra, so obiskali svojo nekdanjo tovarno in svoje nekdanje sodelavce upokojenci Iskrine Tovarne TV sprejemnikov na Pržanu. Stik z rednim vsakodnevnim delovnim utripom, ki ga je upokojitev za marsikoga nasilno prekinila pa je seveda priložnost, ki jo večina noče zamuditi.

To je dokazal tudi množičen obisk nekdanjih Iskrašev s Pržana, saj se je vabilu odzvalo celo več vabljenih, kot so organizatorji pričakovali.

Srečanje s tistimi, ki so ustvarjali današnjo Iskra, je bilo globoko doživetje za današnje delavce na Pržanu. Ob obisku proizvodnih prostorov kar ni bilo konca ganljivih srečanj z nekdanjimi sodelavci, seveda pa je bilo v tovarni za vsakogar tudi marsikaj novega, česar takrat, ko so delali še oni, ni bilo.

Seveda pa je bilo zanimivo tudi snidenje z nekdanjimi delovnimi tovariši, ki so prav tako upokojeni. Zato je razumljivo, da je bilo toplega srečanja za marsikoga prehitro konec in da bo večini med njimi leto dni do prihodnjega srečanja kar predolgo! SF



Jedro kulturnega sporeda na proslavi dneva Jugoslovanske ljudske armade 21. t.m. v Poslovnem centru Iskre je bil uspešen nastop Koroškega noneta ob spremljavi harmonikarja.

# Folklorna skupina Iskra gostovala v Valjevu

Naša folklorna skupina je na povabilo Zveze kulturnih organizacij Slovenije zastopala Slovenijo na jugoslovanskih srečanjih amaterjev Abrašević, ki so potekala od 12. do 21. novembra v Valjevu.

Nastopili smo 19. novembra na proslavi 36-letnicve Iskre in jubilejntom dela zaplesali splet primorskih plesov. Po nastopu smo se pridružili jubilejntom na njihovi zabavi s plesom. V poznih večernih urah pa smo se poslovili in se z avtobusom odpeljali na dolgo pot proti Valjevu.

V avtobusu so za prijetno vzdušje poskrbeli naši »muzikontarji« in voznik Lojze. V Valjevo smo prispeli v soboto

opoldne. Gostitelji so pripravili priscen sprejem in nas nastanili v lepem hotelu Beli Narcis. Zvečer smo se zbrali v kulturnem domu, kjer smo imeli dva zaporedna nastopa. Predstavili smo se s primorskimi in gorenjskimi plesi. Prireditve so posneli tzi za radijsko oddajo. Natop je odlično uspel, saj smo prejeli prvo nagrado za umetniško sliko na odru. Po končani predstavi smo bili povabljeni na srečanje, ki se je zavleklo tja do poznih večernih ur.

V nedeljo smo s prijatnimi vtisi zapustili Valjevo in se odpeljali proti Beogradu. Tam smo si ogledali Hišo cvetja na Dedinju in Titov spominski muzej »25. maj«. Od tam nas je pot vodila še na Kalemegdan, kjer smo si ogledali spomenik neznanemu junaku, grobnico narodnih herojev in druge zanimivosti. Mare



S srečanja pohodnikov Avtoelektrike.

## Uspešno leto pohodne enote

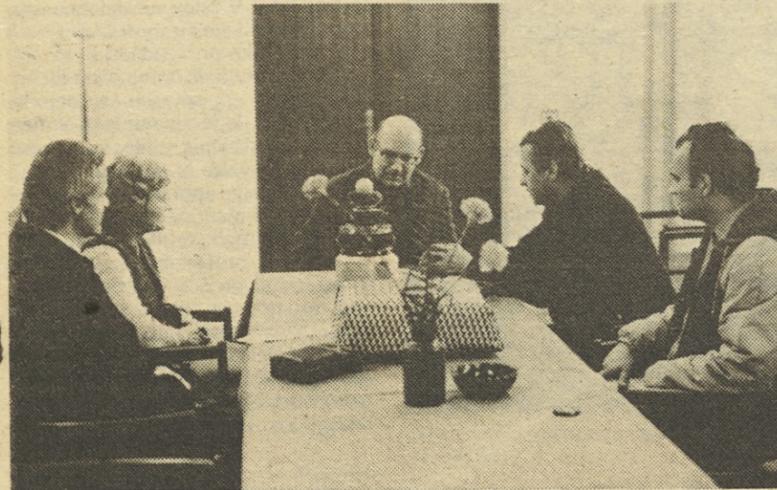
Obračun dela v letošnjem letu so prejšnji petek naredili pripadniki pohodne čete Iskre — Avtoelektrike Nova Gorica, ki deluje v sklopu pohodnega odreda »Partizanske delavnice 99 d«. Na izredno uspelem sestanku, ki se ga je udeležil tudi komisar pohodnega odreda 99 d Avguštin Cjuha iz Ljubljane, vodil pa ga je komandant pohodne čete Boris Jerič iz tovarne generatorjev in elektronike so pregledali, kaj so letos naredili, kje so bile še slabosti in načrt za prihodnje leto.

Letos se lahko pohvalijo z izredno uspešnimi akcijami. Komandant Jerič je povedal, da so se udeležili kar sedmih pohodov. Naštujemo le nekatere: Po

poteh 9. korpusa, od Nove Gorice do Gorenje Trebuše, ob Žici okupirane Ljubljane, na praznik dneva borca, dneva Iskre v Semiču, na Mirno goro itd.

Tudi načrt za prihodnje leto je dokaj obsežen. Sklenili so, da bodo organizirali še množičnejši pohod po poteh 9. korpusa, udeležili se bodo prav vseh pohodov v okviru odreda 99 d, v svoje vrste pa bodo privabili še več novih članov. Trenutno šteje ta pohodna četa 44 članov.

Ob koncu so soglasno izvolili za političnega komisarja Martina Juga iz TOZD — Inštitut za avtoelektriko. M.R.



V začetku novembra se je zaradi invalidske upokojitve poslovil od sodelavk in sodelavcev dolgoletni član Iskre — Avtoelektrike Nova Gorica Gabrijel Primožič, konstrukter v tovarni delovnih sredstev. Gabrijel je prišel v Avtoelektriko že 15. julija 1963. leta, torej bi prihodnje leto dopolnil 20 let dela v tej delovni organizaciji. Pred dnevi so ga v domu ostarelih na Gradišču pri Prvačini, kjer preživlja tihesene dni, obiskali sodelavke in sodelavci ter se z njim zadržali v daljšem pogovoru. Podarili so mu tudi praktično darilo in izredno domiselno skulpturo, narejeno iz podsestavnic delovnih zaganjalnikov, alternatorjev itd, torej iz tistih delov, s katerimi se je Gabrijel vsakodnevno srečeval v svojem delovnem okolju. Prenesli so mu tudi želje sodelavk in sodelavcev za dobro počutje v novi sredini, se mu zahvalili za ves dosedanj trudi in ga povabili na obisk, če ne prej, pa ob izteku leta, ko obiščejo Avtoelektriko vsi upokojeanci.

### ŠIROKA POTROŠNJA TOZD SPREJEMNIKI Sežana

Komisija za delovna razmerja

razpisuje

prosta dela in naloge

#### 1. Vodja oddelka za tok materiala

Pogoji: višja šola organizacije dela in 3 leta delovnih izkušenj

#### 2. Referent domače nabave

Pogoji: srednja strokovna šola ekonomske, elektro ali strojne stroke in 3 leta delovnih izkušenj ter šoferski izpit B kategorije.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov: ISKRA TOZD Tovarna radijskih sprejemnikov Sežana, Partizanska 82, v 15 dneh od dneva objave v Primorskih novicah. Priporočena oddaja na pošti se šteje kot direktna oddaja v TOZD.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku roka za vložitev prijave.

## ZAHVALE

Ob boleči izgubi  
mojega dragega očeta

FRANCA ROBLEKA

se iskreno zahvaljujem TOZD Števcu za izrečeno sožalje, podarjeni venec, denar in spremstvo na njegovi zadnji poti  
hčerka Anica Mugerli  
z družino.

Ob smrti našega  
dragega očeta in dedka

FRANCETA MARTINJAKA — FRANJA

se iskreno zahvaljujem DO Kibernetika TOZD Orodjarna in njegovim bivšim sodelavcem, za venec, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Francka  
z družino

## ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi  
moje ljubljene mame

FRANČIŠKE RŽEN

se iskreno zahvaljujem vsem delavcem TOZD TEA za izrečeno sožalje in denarno pomoč  
žalujoča Francka Zakotnik z družino.

## ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega dragega moža se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Števcu — T22 za izrečena sožalja in denarno pomoč

Vera Kummer.

## Tonetu Klunu v slovo



Presenečeni smo onemeli in nismo verjeli, da je usoda lahko tako kruta, neizprosna in resnična. Bil si dober in iskren tovariš, vedno pripravljen žrtvovati del svoje življenjske energije za izpolnjevanje delovnih zahtev in nalog. Neumorno si se prizadeval za boljši jutri naše delovne organizacije ter z velikim veseljem gradil boljši in lepši dom za svojo družino. Usoda, ki je neumljena, ti je preprečila, da bi se skupaj veselili delovnih uspehov ter da bi s svojo družino zaživel v domu, ki je plod odrekanih, prizadevanj in cilj, ki ti je bil že tako blizu. Veliko znoj in truda je bilo potrebno, da si premagal težave in ovire, ki ti jih je neizprosno postavljalo življenje. Občudovali smo tvojo voljo in nesebičnost, ki si jo razdal vsem, s katerimi si delal in živel. Bil si pošten do nas in preskromen do sebe.

Ostal nam boš v trajnem spominu. Zahvaljujemo se ti za trud in prijateljstvo v imenu vseh, ki so te poznali in katerih misel in srce bosta ostala tvoja večna spremljevalca!

Sodelavci TOZD TEA

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željczov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za Informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

## Tek v Cerkljah bo 3. januarja

Cerklje na Gorenjskem — Za športno rekreativno dejavnost, ki se je zadnja leta med našimi ljudmi zelo razmahnila, bodo v letošnji smučarski sezoni v Sloveniji pripravili številne športno rekreativne prireditve v teku na smučeh. Tako bodo že 3. januarja 1983 v Cerkljah organizirali 4. cerkljanski smučarski tek »Gorenjskega odreda«. 16. januarja bo v Dupljah 9. tek Po poteh Kokrškega odreda, 30. januarja Bloški teki in 6. februarja Trnovski maraton.

Organizatorji 4. cerkljanskega množičnega smučarskega teka se že vneto pripravljajo na to prireditev, ki bo pod Krvavcem zadnji dan novoletnih praznikov, 3. januarja 1983 s startom ob 9.30 in pod pokroviteljstvom DO Iskra Delta. Start in cilj sta v neposredni bližini Zadrúžnega doma v Cerkljah.

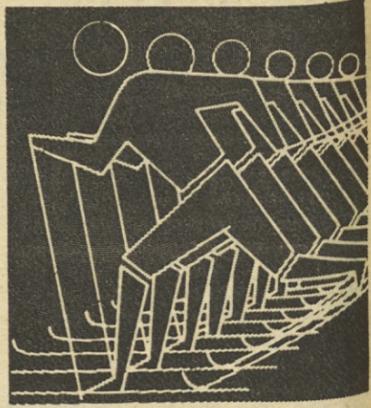
Osrledni namen cerkljanskega teka je širiti množični smučarski šport v smučarskih tekih, krepi obrambno sposobnost in obujati spomin na NOB ter ljudsko revolucijo ter prenašati bojne tradicije na mladi rod. Tradicije borcev Gorenjskega odreda zelo uspešno nadaljuje Pokrajinski štab za teritorialno obrambo Gorenjske. Kot je bilo poudarjeno na novinarski konferenci v Ljubljani, je bil Gorenjski odred ustanovljen v začetku meseca junija 1942. leta in so se v drugi polovici 1944. leta iz Gorenjskega odreda formirali trije odredi: Kokrški, Skofjeloški in Jeseniško—bohinjski. Proga teka poteka mimo petih spominskih obeležij iz NOB, cerkljanska prireditev pa postaja vse bolj pomembna v slovenskem prostoru. Vsakoletna prireditev pod Krvavcem je za krajevne skupnosti Cerklje, Brnik, Pozenik, Zalog, Komenda in Grad njihov velik praznik!

V Cerkljah se organizatorji skrbno pripravljajo na to prireditev. Zavedajo se, da morajo ohraniti ugled dobrih organizatorjev, ki so si ga pridobili na prejšnjih tekih, ko je na dan prireditve sodelovalo 300 do 420 ljudi iz vasi pod Krvavcem. Okrog 300 pa jih bo sodelovalo na letošnjem četrtem teku. V Cerkljah bodo storili vse, da bodo udeleženci na vseh progah imeli enake pogoje. Želja organizatorja pa je, da naj bi res vsi tekli samo na tistih progah, za katere se bodo pripravili. Obdelava rezultatov bo računalniška. V imenu pokrovitelja DO Iskra Delta je spregovoril Vasja Herbst in poudaril pomen sodelovanja s SD Krvavec Cerklje.

Proge v Cerkljah bodo pripravili znani smučarski tekači in so med najlažjimi pri nas in bodo zadostile zahtevam vseh ljubiteljev smučarskih tekov.

Kot novost naj omenimo, da bodo iz Ljubljane prek Domžal in Mengša do Cerklj in z Gorenjskega vozili Integralovi avtobusi po zelo ugodnih cenah. Informacije bodo na voljo v Ljubljani na Trdinovi 3.

Druga novost je, da pionirji na cerkljanskem teku ne plačajo štartnine, tretja novost pa je priznanje o udeležbi, prvič podeljeno pri nas, na katerem bo izpisano takoj po prihodu v cilj: čas, mesto in kategorija vsakega udeleženca. Vsak udeleženec pa bo še prejel bilten teka. Spominsko značko in štartno šte-



Želimo Vam mnogo uspehov v letu 1983 in Vas vabimo k udeležbi  
SD Krvavec Cerklje

vilko. Štartnina znaša 150 din, v predpripravljenem roku do 25. decembra pa le 100 dinarjev.

Za pionirski in vojaški tek udeleženci ne plačajo štartnine. Kategorizirani tekmovalci lahko sodelujejo izven konkurence.

Na sporedu 4. teka so discipline: tek na 25 km za moške in ženske, trim tek za obe kategoriji na 7 km, kolikor dolga bo pionirska proga. Na 7 km bodo tekli tudi udeleženci vojaškega teka.

Na prvem cerkljanskem teku 1980. leta je sodelovalo 600 tekačev, 1981 pa že 1315. Na tretjem teku je sodelovalo 800 tekačev.

Letos organizator pričakuje do 2000 tekačev iz vse Slovenije. Morebitna odpoved prireditve bo v nedeljo, 2. januarja 1983. leta.

Janez Kuhar

### TRADICIONALNI NOVOLETNI ŠAHOVSKI HITROPOTEZNI TURNIR

Šahovska sekcija DO ERO, bo v sredo 29. decembra 1982 s pričetkom ob 15.30 priredila tradicionalni novoletni šahovski hitropotezni turnir.

Prireditev bo v dvorani delavskega samoupravljanja nad menzo v Kranju, Savska loka 1. Tekmovanja se lahko udeležijo vsi delavci SOZD Iskra, ki želijo tekrovati na tem turnirju. Cas igranja bo pet minut za posameznike. Igra bo potekala po pravilih SZJ. Po turnirju bodo med udeleženci z žrebom razdeljene praktične nagrade.

Prijavite se lahko Marjanu Bohinju, tel.: (064) 22—221, int. 22-48, ali pol ure pred pričetkom tekovanja!

Vabimo vas, da sodelujete v čim večjem številu!

Šahovska sekcija

## Časopisne novice

Analiza tehnične opremljenosti gospodarstva Slovenije, ki so jo prikazali delegatom na skupščini Gospodarske zbornice Slovenije, je odkrila, da imajo delovne organizacije te republike v največji meri zastarelo tehnologijo. Prav tako je tehnološka opremljenost glede na delavca zelo nizka v primerjavi z industrijsko razvitimi deželami. V Iskri se ta opremljenost glede na delavca giblje med 2.000 in 8.000 dolarjev, odvisno od delovnega mesta, medtem ko v podobnih organizacijah konkurenčnih podjetij na zahodu znaša ta tehnološka vrednost nad 100.000 dolarjev — Privredni pregled.

V semiški tovarni Iskra se že vidijo prvi rezultati prizadevanj, da bi našli nove izvozne možnosti, saj so dosedanja partnerji znižali naročila, eden izmed kupcev v tujini pa je bankrotiral. Poslovne vezi so Semičani že vzpostavili v Italiji in Češkoslovaški, sedaj pa se dogovarjajo tudi z Mehiko.

S Češkoslovaki so se dogovorili za dobavo nekaterih vrst reprodukcijskega materiala, Italijani pa so naročili v Semiču približno 200 tisoč energetskih kondenzatorjev. V semiču pričakujejo tudi večja prizadevanja Iskre—Commerce, le tako bodo uspeli leta 1985 prodati na tuje 40% vse proizvodnje.

Kot smo izvedeli v delovni organizaciji Zunanja trgovina SOZD ABC Pomurka v Murški Soboti, je prispela v Ormož prva pošiljka, 1.200 ton sladkorne pese iz Madžarske, ki bo po že sklenjeni pogodbi dobavila naši tovarni sladkorja v Ormožu skupaj 37 tisoč ton pese.

Na Madžarskem imajo letos zaradi obilne letine kar 50 tisoč ton presežkov sladkorne pese, zato bo v Ormož mesec dni vozil vsak dan kompletan vlak s sladkornim tovorom.

V obratni smeri pa bo Madžarska prejela iz Slovenije za 1,3 milijona dolarjev električnega ročnega orodja, ki ga bodo izdelali v kranjski Iskri. S tem se bo precej poglobila blagovna menjava med obema deželama. (Delo, Ljubljana).

Konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov delovne organizacije Litostroj je pripravila tematsko razpravo o nagrajevanju proizvodnega dela s posebnim poudarkom na nagrajevanju delavcev, ki delajo v težkih delovnih pogojih. Poleg delavcev Litostroja so v razpravi sodelovali še delavci nekaterih drugih ljubljanskih delovnih organizacij.

Razprava je pokazala, da pravzaprav niti ne vemo natančno, kaj pomenijo težki pogoji dela. Od sodelujočih na razpravi se je samo predstavnica Iskre pohvalila, da že imajo takšno analizo, oz. merila za težavnost posameznih del in tako bodo lahko postopno pričeli s praktičnim delom na tem področju — Ljubljanski Dnevnik.

Delavce SOZD EI iz Niša je te dni presenetil podatek o podvajanju proizvodnih obratov v njihovem kolektivu. Tehnološki postopek za izdelovanje enega od delov za barvne televizorje, ki so ga pred mesecem dni uvedli v tovarni VF Keramika v Gvejevliji, ki je del SOZD EI, je te dni vpeljala tudi beograjska Avala, ki je pravtako TOZD EI. Kot so izračunali, bo to stalo EI dodatnih milijon sedemsto tisoč dinarjev. Hkrati so morali zaposliti nove delavce ter kupiti stroje za omenjeni proizvodni postopek.

V začetku septembra bi morala delovna organizacija Profesionalna elektronika SOZD EI začeti s proizvodnjo elektronskih stikalnih ur, ki jih na tržišču zelo primanjkuje. Do konca tega leta bi morala izdelati tisoč stikalnih ur, toda proizvodnja se niti ni začela. Razlog za to je, da so cene stikalnih uram zamrznjene.

Direktor delovne organizacije Branko Nikolič je povedal, da so bile stikalne ure atestirane v Zveznem zavodu za merila pa tudi strokovnjaki so jih dobro ocenili, vendar je Zvezni zavod za cene odklonil odobritev višje cene. V delovni organizaciji so zelo presenečeni glede negativnega odgovora Zveznega zavoda za cene, saj pravijo, da je stikalna ura rezultat njihovega razvoja in izdelana v glavnem iz domačega materiala — Ekspres—Beograd.

Zbral in uredil Marjan Kralj